

ע"פ 1872/16 - ניסים דז'לדטי, אלינה מלר נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 1872/16

ע"פ 3238/16

לפני:
כבוד השופט ס' גובראן
כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופט מ' מזוז

ניסים דז'לדטי
אלינה מלר

המערער בע"פ 1872/16:
המערערת בע"פ 3238/16:

נ ג ד

מדינת ישראל

המשיבה:

שני ערעורים על הכרעת דינו (מיום 2.12.2015) וגזר דינו (מיום 17.2.2016) של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו בת"פ 13742-04-11 שניתנו על ידי כב' השופטת יהודית אמסטרדם

י"ב בתמוז התשע"ו (18.7.2016)
י"ז בטבת התשע"ז (15.1.2017)

תאריך הישיבה:

עו"ד איל רוזובסקי; עו"ד צבי קלנג; עו"ד בת חן ליפסקי
עו"ד אירית באומהורן

בשם המערער
בע"פ 1872/16:
בשם המערערת
בע"פ 3238/16:

עו"ד שרית משגב; עו"ד מוריה גרין; עו"ד שירי פרל

בשם המשיבה:

פסק-דין

השופט מ' מזוז:

1. לפנינו ערעוריהם המאוחדים של המערער בע"פ 1872/16 (להלן: המערער) והמערערת בע"פ 3238/16 (להלן: המערערת) על הכרעת דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (השופטת י' אמסטרדם) מיום 2.12.2015 בת"פ 13742-04-11, במסגרתה הורשעו השניים בביצוע עבירות של קשירת קשר לפשע (זיוף בנסיבות מחמירות) וזיוף בנסיבות מחמירות, והמערער הורשע בנוסף בביצוע עבירות של שימוש במסמך מזויף, קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, איסור הלבנת הון (דיווח כוזב) והטרדת עד. כן מונח לפנינו ערעור המערערים על גזר דינו של בית משפט קמא מיום 17.2.2016, בגדרו נגזרו על המערער 30 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו, ומאסר על תנאי, וכן ניתן נגדו צו לחילוט רכוש בגובה של 38.8 מיליון ₪. על המערערת נגזרו 3 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות.

רקע ועובדות כתב האישום

2. עניינו של הערעור שלפנינו הוא בפרשיה סבוכה ופתלתלה, אשר גיבורה הנוכח-נפקד הינו אזרח רוסי בשם אלכסיי זכרנקו (להלן: זכרנקו), איש עסקים אמיד יליד 1963, אשר ביום 4.8.2009 נמצא רכבו נטוש בפרבר של העיר סנט פטרבורג שברוסיה, בה התגורר, ומאז נעלמו עקבותיו. עובר להיעלמותו, בשנים 2008-2009, הגיע זכרנקו לישראל מספר פעמים, בין היתר על מנת לבחון אפשרויות שונות לקידום פעילות עסקית, ושם נוצר קשר בינו לבין המערערת, אשר שימשה עבורו כמתורגמנית לשפה הרוסית. בחודש אוקטובר 2008 ערכה המערערת היכרות בין זכרנקו לבין המערער, אזרח ישראלי ופושט רגל בעברו, והמליצה בפני זכרנקו כי המערער יסייע לו בבעיותיו עם שותפו למסעדה הישראלית שבבעלותו (להלן: רונן). זכרנקו קיבל את המלצת המערערת, ובעקבות טיפולו של המערער בענייני המסעדה, רכש זה את אמונו של זכרנקו, אשר היה שבע רצון מפעולותיו מול רונן.

להשלמת התמונה העובדתית, יצוין כי עו"ד רון זהבי (להלן: עו"ד זהבי) טיפל באופן אינטנסיבי בענייני המשפטיים של המערער מאז שנת 2008, והמערער אף ייעד לו את תפקיד היועץ המשפטי או המזכיר בחברה שאותה התכוון לרכוש (ב. גאון נכסים בע"מ), כפי שעוד יפורט להלן.

3. ביום 1.1.2013 הוגש כתב אישום מתוקן בן 3 אישומים נגד המערערים ונגד עו"ד זהבי, במסגרתו מיוחס לשלושה ביצוע עבירות שונות טרם היעלמותו של זכרנקו ואחריה (בין השאר, אגב ניצול עובדת היעדרותו), במטרה להעביר לידי המערער נכסים שבבעלות זכרנקו.

4. לפי החלק הכללי של כתב האישום, אשר רובו אינו שנוי במחלוקת, עם פירוק השותפות בין זכרנקו ורונן, ביקש זכרנקו להמשיך בעסקי המסעדה יחד המערער כשותפו. לצורך ניהול המסעדה הקימו זכרנקו והמערער ביום 18.11.2008 את חברת פושקין ניהול מסעדות בע"מ (להלן: פושקין), באמצעות עו"ד יהודה ברמי (להלן: עו"ד ברמי) אשר החזיק במניות החברה בנאמנות עבור זכרנקו. ביום 11.12.2008 העביר זכרנקו מחצית ממניות פושקין לידי המערער, כמנהל החברה, ומחצית המניות האחרת נותרה בידי עו"ד ברמי כנאמן. ביום 25.12.2008 פתח המערער חשבון בסניף הגלים של בנק הפועלים בהרצליה (להלן: סניף הגלים או הבנק) עבור פושקין (להלן: חשבון פושקין), תוך שנמנע מלרשום ב"הצהרת הנהנה" של החשבון את דבר היותו בעלים במחצית פושקין, וחלף זאת רשם כי זכרנקו הינו בעל השליטה היחיד בה.

ביום 3.5.2009 הוקמה חברת זכרנקו השקעות בע"מ (להלן: זכרנקו השקעות), וביום 4.5.2009 הוקמה חברת זכרנקו תעשיות בע"מ (להלן: זכרנקו תעשיות), כחברה בת של זכרנקו השקעות (להלן תכוננה שתי החברות יחד: חברות זכרנקו). במסמכי הקמת חברות זכרנקו, אשר הוכנו על ידי עו"ד זהבי, נרשם כי זכרנקו הינו הבעלים היחיד בחברות, ואילו המערער נרשם כמנהלן היחיד. עו"ד זהבי אישר בחתימתו במסמכי ההקמה כי זכרנקו חתם על המסמכים בפניו. ביום 12.5.2009 פתח המערער שני חשבונות בנק בסניף הגלים עבור חברות זכרנקו (להלן: חשבון זכרנקו השקעות ו- חשבון זכרנקו תעשיות, וביחד: חשבונות חברות זכרנקו). בהצהרת הנהנה של חשבון זכרנקו השקעות רשם המערער כי זכרנקו הינו בעל השליטה והנהנה היחיד בחברה, ואילו בהצהרת הנהנה של חשבון זכרנקו תעשיות רשם המערער כי זכרנקו הינו בעל השליטה היחיד בחברה, וכי הנהנים בחשבון הינם זכרנקו השקעות וזכרנקו תעשיות.

5. לפי עובדות האישום הראשון, המערערים ועו"ד זהבי קשרו קשר לזיופו של ייפוי כוח הנחזה להיות חתום על ידי זכרנקו, ולפיו מייפה האחרון את כוחו של המערער לבצע בשמו פעולות שונות. בהמשך זייפו השלושה את חתימת זכרנקו על גבי מסמך בשפה האנגלית שכותרתו "ייפוי כוח בלתי חוזר של עורך דין" (להלן: ייפוי הכוח או ייפוי הכוח המזויף). בצד החתימה הנחזית להיות חתימת זכרנקו, חתם עו"ד זהבי כי הוא מאמת את החתימה, בודעו כי אין המדובר בחתימתו האותנטית של זכרנקו. המערער חתמה בצד חתימות אלו כעדה לחתימתו של זכרנקו בפניה על גבי ייפוי הכוח, בודעה כי אין המדובר בחתימתו. המועד שבו נחתם לכאורה ייפוי הכוח הוא 20.3.2009. על פי ייפוי הכוח המזויף, מייפה לכאורה זכרנקו את כוחו של המערער לבצע בשמו פעולות שונות בכל רחבי בעולם.

בגין מעשים אלה יוחס למערערים ולעו"ד זהבי ביצוע עבירות של קשירת קשר לפשע (זיוף בנסיבות מחמירות), לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); וזיוף בנסיבות מחמירות, לפי סעיפים 29 ו-418 סיפא לחוק העונשין.

6. לפי עובדות האישום השני, עובר להקמת חברות זכרנקו החזיקו המערער ועו"ד זהבי בשני שטרי העברת מניות (להלן: שטרי העברת המניות) ובהסכם נאמנות (להלן: הסכם הנאמנות) אשר נחתמו ביום 25.4.2009. על שטר העברת המניות הראשון (להלן: השטר הראשון) חתום זכרנקו, והוא היה אמור להיוותר ברשות האחרון כנאמן המחויב למסרו לידי המערער לפי דרישתו. לפי האמור בשטר זה, זכרנקו העביר לידי המערער ביום 25.4.2009 מחצית מהבעלות בזכרנקו השקעות (וממילא גם בזכרנקו תעשיות כחברה בת). שטר העברת המניות השני (להלן: השטר השני) זהה בתוכנו לשטר הראשון, ותכליתו להקנות למערער בעלות עתידית במחצית

הנותרת של זכרנקו השקעות (וזכרנקו תעשיות), באופן הבא: מכוח אמירה בעל פה של זכרנקו, עו"ד זהבי ישמור ברשותו, כנאמן עבור המערער, את השטר השני. בהתקיים "תנאי נבצרות" עלומים אשר טיבם לא הוגדר, יעביר עו"ד זהבי את השטר לידי המערער. הסכם הנאמנות קובע כי זכרנקו מחזיק בכלל מניות זכרנקו השקעות, כאשר במחציתו הוא מחזיק כנאמן עבור המערער.

המערער ועו"ד זהבי קשרו קשר להציג מצג שווא אשר אינו תואם את האמור בשטר הראשון, ולפיו זכרנקו הינו הבעלים היחיד בחברות זכרנקו. לשם קידום הקשר, כמפורט לעיל, המערער ועו"ד זהבי הצהירו באופן כוזב במסמכי הקמת החברות כי זכרנקו הינו הבעלים היחיד בהן. כמו כן, כאמור, המערער הסתיר בעת פתיחת חשבונות הבנק את דבר היותו בעל השליטה במחצית חברות זכרנקו ובפושקין. בעטיו של מידע כוזב זה מסר הבנק דיווח חסר לרשות לאיסור הלבנת הון בנוגע לזכרנקו השקעות - הן באשר למשיכת סך של 140 אלף ₪ במזומן מהחשבון על ידי המערער והן באשר להפקדה בחשבון של סך של למעלה מ- 38.8 מיליון ₪.

ביום 9.6.2009 נחתם הסכם, בנוכחות המערערים ועו"ד זהבי, בין חברת ב. גאון אחזקות בע"מ (להלן: גאון אחזקות) לבין זכרנקו השקעות, ולפיו גאון אחזקות תמכור לזכרנקו תעשיות את חברת ב. גאון נכסים בע"מ (להלן: גאון נכסים), חברה ציבורית אשר מניותיה נסחרות בבורסה ואשר הינה חברה בת של גאון אחזקות, בעסקה שעלותה כ- 34 מיליון ₪. מטעם זכרנקו השקעות חתום על ההסכם זכרנקו עצמו, המאשר בכזב כי הינו הבעלים והמחזיק הבלעדי של חברות זכרנקו, וזאת על דעת המערער ובחתימתו. מי שניהל את המשא ומתן מטעם זכרנקו תעשיות אל מול אנשי גאון אחזקות היה עו"ד דוד גוטליב (להלן: עו"ד גוטליב), אשר שימש כבא כוחה של זכרנקו תעשיות וכנאמן מטעמה למניותיה. במהלך המשא ומתן הציג המערער בכזב בפני עו"ד גוטליב את זכרנקו כבעלים היחיד של חברות זכרנקו, המממן את רכישת גאון נכסים, ואת עצמו הציג המערער כנציגו של זכרנקו בישראל, ללא כל אזכור לעובדת היותו בעלי מחצית חברות זכרנקו. עו"ד גוטליב הציג בפני נציגי גאון אחזקות את אותו המצג שהציג בפניו המערער. יצוין כי ביום 8.6.2009, טרם החתימה על הסכם רכישת גאון נכסים, הועברו מניות פושקין לידי זכרנקו השקעות, וביום 9.6.2009, הוא יום חתימת ההסכם, העביר זכרנקו סך של למעלה מ- 38.8 מיליון ₪ מחשבונו שבשוויץ לחשבון זכרנקו השקעות, לשם מימון עסקת הרכישה.

סמוך לאחר היעלמות זכרנקו, ביקשו נציגי גאון אחזקות לברר עם עו"ד גוטליב מה יעלה בגורל העסקה האמורה, וזאת נוכח חששם מהיעדרותו של זכרנקו, אשר למיטב ידיעתם היה הבעלים היחיד של זכרנקו השקעות, ונוכח מודעותם להיות המערער פושט רגל בעברו. ביום 12.8.2009 (כשבוע לאחר היעלמות זכרנקו) הודיע המערער לעו"ד גוטליב כי בכוונתו להמשיך בקיום העסקה, וזה העביר את המסר לגאון אחזקות, אשר אישרה את העסקה במסגרת האסיפה הכללית אשר כונסה בשלהי חודש אוגוסט 2009.

ביום 7.9.2009 פנתה הרשות לניירות ערך לעו"ד גוטליב בבקשה להבהרות באשר לגורל עסקת רכישת גאון נכסים נוכח היעלמות זכרנקו, ודרשה כי גאון אחזקות תפרסם באופן מיידי דו"ח אודות אופן העברת השליטה למערער ואודות עובדת היות האחרון פושט רגל בעברו, וכן דרשה פרטים על עברו הפלילי של המערער, ככל שקיים. במקביל ועוד באותו היום, בשל רצונם של המערער ועו"ד זהבי לממש את העסקה, הודיעו השניים לעו"ד גוטליב, לראשונה, כי בהסתמך על שני שטרי העברת המניות, המערער - ולא זכרנקו - הוא הבעלים היחיד של זכרנקו השקעות. במטרה להציג מצג לפיו הוא כשיר להמשיך ולממש את העסקה למרות היעלמות זכרנקו, חתם המערער ביום 7.9.2009 בפני עו"ד גוטליב על הצהרה המיועדת לרשות לניירות ערך לפיה לא ידוע לו על חקירה משטרתית

המתנהלת נגדו. כמו כן, במטרה לאפשר את העסקה ולהקל על ביצועה, פנו המערער ועו"ד זהבי לרשם החברות באמצעות עורך דין ממשרדו של האחרון ב"בבקשה בהולה לביצוע העברת מניות מיידית", במסגרתה ביקשו להעביר את השליטה בזכרנקו השקעות לידי המערער, בהסתמך על שטרי העברת המניות. משהתקבלה הבקשה נרשם המערער כבעלים היחיד של זכרנקו השקעות, החל מיום 7.9.2009. בהמשך הציג המערער בפני עו"ד גוטליב את יפוי הכוח המזויף ככזה שמאפשר לו להשלים את העסקה. ביום 14.9.2009 נרשם המערער כבעל השליטה בחשבון זכרנקו השקעות, לאחר שהציג בפני הבנק את מסמכי רשם החברות לפיהם הינו בעלי זכרנקו השקעות.

לאחר שהובהר למערער ולעו"ד זהבי כי לאור ההתפתחויות האמורות בדעת אנשי גאון אחזקות לפנות לבית המשפט בבקשה למתן הוראות באשר לגורל עסקת רכישת גאון נכסים, הציג עו"ד זהבי בפני עו"ד גוטליב ביום 13.10.2009 גם את הסכם הנאמנות, במטרה לשכנעו כי המערער הינו הבעלים היחיד בזכרנקו השקעות, וכי ככזה הוא כשיר להמשיך בהשלמת העסקה. על אף ניסיונותיהם האמורים של המערער ועו"ד זהבי לממש את העסקה, הסכם רכישת גאון נכסים בוטל ביום 18.10.2009, בהסכמת הצדדים להסכם, בעקבות היעלמות זכרנקו ועקב הפיכת המערער לבעל השליטה בזכרנקו השקעות, ומאחר שעובדת קיומו של הסכם הנאמנות ותוכנו לא היו ידועים לגאון אחזקות עד ליום 13.10.2009.

בגין מעשים אלה יוחס למערער ולעו"ד זהבי ביצוע עבירות של קשירת קשר לפשע (רישום כוזב במסמכי תאגיד), לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין; ורישום כוזב במסמכי תאגיד, לפי סעיפים 29 ו-423 לחוק העונשין. כן יוחס למערער ביצוע עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 415 סיפא לחוק העונשין; שימוש במסמך מזויף בנסיבות מחמירות, לפי סעיפים 29 ו-420 לחוק העונשין (יצוין כבר כעת כי המדינה הודיעה בסיכומיה בבית משפט קמא כי לא תבקש להרשיע את המערער בעבירה זו, ומשכך הוא זוכה מביצועה); ואיסור הלבנת הון (דיווח כוזב), לפי סעיפים 3(ב) ו-7 לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (להלן: חוק איסור הלבנת הון). לעו"ד זהבי יוחס בנוסף ביצוע עבירה של סיוע לקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, לפי סעיפים 31 ו-415 סיפא לחוק העונשין.

7. לפי עובדות האישום השלישי, המערער הטריד 3 עדי תביעה (ישראל, כפיר ו- דוד) אשר נחקרו במשטרה ונרשמו כעדים בכתב האישום (הן המתוקן והן בנוסחו המקורי). ביום 24.5.2011 הגיע המערער לסניף הגלים, פגש בישראל ואמר לו כי עכשיו הוא יודע על שלושת פקידי הבנק הנ"ל הרבה יותר "דברים" מאשר ידע עליהם בעבר. ביום 1.6.2011 התקשר המערער לסניף הגלים ואמר לישראל בכזב כי בוטלו מרבית ההגבלות הנובעות מתנאי שחרורו ממעצר (עקב כתב אישום זה). כן אמר לישראל כי ראה את הודעתו במשטרה ואת הודעותיהם של יתר פקידי הבנק המהווים עדי תביעה, לרבות כפיר ודוד, וכי בדעתו לתבוע את כפיר ודוד באופן אישי עקב הודעותיהם. המערער ציין כי "בשבוע הבא" יקבלו פקידי הבנק האמורים "מכתב מסודר בנושא וכנראה שאנשים צריכים לשלם באופן אישי, על מנת לא לעשות טעויות כאלה בעתיד", ושב וחזר על אמירתו לפיה הוא יודע עליהם הרבה יותר "דברים" מאשר ידע עליהם בעבר. ישראל העביר את תוכן השיחה ליתר העובדים, ועקב האמור גבר חששם של אלה מהמערער.

בגין מעשים אלה יוחס למערער ביצוע עבירה של הטרדת עד, לפי סעיף 249 לחוק העונשין.

פסק הדין

8. בהכרעת דין מפורטת מאוד, המתפרסת על פני 115 עמודים, הרשיע בית המשפט המחוזי את המערערים בביצוע עבירות של קשירת קשר לפשע (זיוף בנסיבות מחמירות) וזיוף בנסיבות מחמירות, ואת המערער הרשיע בנוסף בביצוע עבירות של שימוש במסמך מזויף, קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, איסור הלבנת הון (דיווח כוזב) והטרדת עד. לעומת זאת, בית המשפט זיכה את עו"ד זהבי מביצוע כלל העבירות אשר יוחסו לו בכתב האישום.

א. האישום הראשון

9. בית משפט קמא הרשיע את המערערים בעבירות אשר יוחסו להם במסגרת האישום הראשון - קשירת קשר לפשע (זיוף בנסיבות מחמירות) וזיוף בנסיבות מחמירות. הרשעה זו מתבססת בעיקר על אימוץ מסקנת חוות דעת מומחה לפיה החתימה שעל ייפוי הכוח, הנחזית להיות חתימת זכרנקו (להלן: החתימה שבמחלוקת), הינה מזויפת, הנתמכת גם בהתרשמותו של בית המשפט עצמו, ומקבלת חיזוק ראייתי בשקרי המערערים ועו"ד זהבי. כפי שיפורט להלן, המערער הורשע גם בעבירה של שימוש במסמך מזויף, הגם שלא הואשם בביצועה במסגרת האישום הראשון.

10. בית המשפט אימץ במלואו את מסקנות חוות דעתו ואת עדותו של רפ"ק ניצן ניב, מומחה המז"פ מטעם התביעה (להלן: רפ"ק ניב או מומחה התביעה), וקבע כי החתימה שבמחלוקת על ייפוי הכוח אינה למעשה חתימתו של זכרנקו, אלא ניסיון חיקוי שנעשה על ידי זיפן. בחוות דעתו של רפ"ק ניב נקבע, בהסתמך על השוואת החתימה שבמחלוקת לדוגמאות חתימה אותנטיות של זכרנקו (לרבות חתימתו על ייפוי כוח אחר הנדרש לשם הגשת בקשת רשות להתגונן בתביעה שהגיש בנק דיסקונט נגד זכרנקו, להלן: מסמך דיסקונט אשר לטענת המערערים נחתמה ביום 20.3.2009, אותו המועד שבו חתם לכאורה זכרנקו את החתימה שבמחלוקת), כי לא נמצאה התאמה בין "תכונות הכתיבה" של החתימה שבמחלוקת לבין דוגמאות החתימה האותנטיות, וכי "קיימת אפשרות שהחתימה שלעיל נכתבה כחיקוי על מודל חתימות בשם אלכסיי זכרנקו". בעדותו בבית משפט קמא היה רפ"ק ניב נחרץ יותר, והעיד בין היתר כי "הסבירות שאלכסיי זכרנקו יצא מעורו בניגוד לכל הרגלי הכתיבה המוטבעים בו ועם כל הניגודים כתב את החתימה הזאת, האפשרות הזאת קלושה מאוד בעיני, ולא עולה עם השכל שעושים הממצאים", כי "האפשרות שהוא כן כתב בעיני היא אפשרות קלושה מאוד, לא מתיישבת עם ההיגיון של הממצאים, לא מתיישבת עם מה שאני רואה מול העיניים. זאת אפשרות תיאורטית עם סבירות נמוכה מאוד. היא בעיני כמעט אפסית", וכן כי "בתיק הזה סבירות גבוהה שהחתימה נכתבה על ידי אחר, והיא נעשתה כחיקוי על פי מודל החתימה".

מנגד הוגשה חוות דעתו של עו"ד יונתן נפתלי, המומחה מטעם עו"ד זהבי (להלן: נפתלי או מומחה ההגנה). נפתלי הסכים כי תכונותיה הצורניות של החתימה שבמחלוקת שונות באופן בולט מאלו של דוגמאות החתימה האותנטיות של זכרנקו, אולם לטענתו, שונות צורנית בין החתימות אינה צריכה להביא למסקנה כי החתימה שבמחלוקת הינה מזויפת ("אנשים הם לא מכונות", לדבריו), וייתכן שהיא נובעת מהנסיבות הסובבות את החתימה, ובהן היסוס של החותם או חתימה במצב של עמידה. כן טען נפתלי, כי קיים "טווח וריאציה טבעי" רחב מאוד בחתימותיו של זכרנקו, ומשכך קיימת אפשרות שווריאציות חתימה מסוימת שלו לא נמנתה על דוגמאות החתימה שהגיעו לעיון ובחינת מומחי הצדדים. מסקנתו של נפתלי הייתה כי קיימת אפוא אפשרות שזכרנקו הוא שחתם את החתימה שבמחלוקת, וכי לא ניתן להגיע למסקנה כי לא הוא שחתם אותה.

בית המשפט קבע כי גם אם נכונה טענת נפתלי כי יתכן שווריאציות חתימה מסוימת של זכרנקו לא נכללה בין דוגמאות החתימה שהגיעו לבחינת מומחי הצדדים, הרי ש"הדבר אינו שולל אפשרות להסקת מסקנות", כי אם מהווה "נתון שאותו יש לשקלל בבחינת ההחלטות שבתיק זה". כמו כן, בית המשפט הסכים עם נפתלי כי חתימה של זכרנקו בעמידה עשויה להניב צורת חתימה שונה מזו של חתימותיו של זכרנקו בישיבה, אולם עמד על כך שההגנה כלל לא חקרה את מומחה התביעה על האפשרות שזכרנקו חתם על יפוי הכוח בעמידה. אפשרות זו, קבע בית המשפט, עלתה אך ורק בחקירת המערער במשטרה, ולא נטענה במשטרה או בבית המשפט על ידי עו"ד זהבי והמערער. עוד קבע בית המשפט, כי נפתלי התעלם מכך שבאותו המועד בו חתם זכרנקו את החתימה שבמחלוקת, חתם הוא, לטענת המערערים, על מסמך דיסקונט, אשר החתימה עליו שונה באופן מהותי מהחתימה שבמחלוקת. נפתלי לא נתן הסבר לשונות בולטת זו, הגם שנטען ששתי חתימות אלו נחתמו שתיהן בעמידה ובאותו זמן.

בית המשפט קבע כי יש להעדיף אפוא את חוות דעתו של רפ"ק נב על פני זו של נפתלי ולאמץ כאמור את המסקנה כי החתימה שבמחלוקת נחתמה על ידי זיפן שניסה לחקות את חתימת זכרנקו, וזאת בשל "בשל הגיונה וסבירותה, נוכח דוגמאות החתימה שנבחנו מול החתימה שבטיעון - דוגמאות חתימה שאינן נוגעות בשורת הדפוס, ולאור הניגודים בתכונות הכתיבה, שאף מומחה ההגנה מצא כי קיימים". בית המשפט העיר כי גם "אדם בלתי מקצועי" לא יוכל להתעלם מהשוני הבולט שבין תכונותיה הצורניות של החתימה שבמחלוקת לבין אלו של דוגמאות החתימה האוטנטיות של זכרנקו.

טענה נוספת שהעלתה ההגנה היא כי משטרת ישראל לא ערכה בדיקת מז"פ לקלסר שקיבלה מהרשויות בשווייץ ובו מסמכים בנקאיים שחתימת זכרנקו עליהם "נוגעת בשורת הדפוס" - תכונת כתיבה אשר אינה אופיינית לדוגמאות החתימה האוטנטיות של זכרנקו (אשר כולן "מרחפות" מעל שורת הדפוס), אך מופיעה בחתימה שבמחלוקת. ההגנה ביקשה אפוא להגיש פריט אחד מקלסר זה - העתק צילומי של מסמך משנת 1996 הנושא לכאורה חתימה של זכרנקו הנוגעת בשורת הדפוס. בית המשפט קבע כי למעט חוות דעתו של מומחה ההגנה, לפיה "קרוב לוודאי" שהחתימה שבהעתק הצילומי היא חתימה אותנטית של זכרנקו, אין כל ראיה שהחתימה הנ"ל אכן נחתמה על ידו. זאת ועוד, בית המשפט עמד על כך שההגנה לא זימנה אף גורם רלבנטי מהבנק השווייצרי אשר בידיו להוכיח כי מדובר בחתימה אותנטית של זכרנקו, הגם שההעתק הצילומי הוא רשומה מוסדית של הבנק. בית המשפט קבע אפוא כי אין כל ערך להשוואה בין החתימה שבמחלוקת לבין החתימה שבהעתק הצילומי, ואין לתת לחתימה אחרונה זו כל משקל.

11. בית המשפט קבע כי קיימות סתירות רבות בתוך ובין גרסאותיהם של המערערים ועו"ד זהבי בענין חתימתו הנטענת של זכרנקו על יפוי הכוח. כך למשל, המערער העיד כי יוזם יפוי הכוח היה זכרנקו, אשר ביקש באופן "ספונטני" שייערך יפוי כוח במטרה לתת למערער "כלים" לדאוג ליקיריו של זכרנקו אם חס וחלילה יקרה לו משהו, והוא אף התעקש לערוך שינויים בנוסח הראשוני של יפוי הכוח על מנת שזה יהיה "גורף" יותר. עוד העיד המערער כי הוא כלל לא התעניין בעסקיו של זכרנקו ברוסיה וכי עריכת יפוי הכוח הייתה אך ורק כדי לרצות את זכרנקו, וכן כי יפוי הכוח נערך לבקשת זכרנקו עוד באותו היום שבו יזם את עריכתו (20.3.2009), וכי יפוי הכוח אף נחתם באותו היום. לעומת זאת, עו"ד זהבי מסר במשטרה כי יפוי הכוח נערך לבקשת המערער "למטרה עסקית", וכי הוא אינו זוכר שזכרנקו ביקש ממנו לערוך יפוי כוח. כן מסר עו"ד זהבי, כי הוא אינו יודע לאילו אנשים ביקש זכרנקו לדאוג באמצעות יפוי הכוח, והוא אף לא זוכר שנערכו בנוכחותו שיחות בנושא. עוד מסר, כי יפוי הכוח לא נחתם באותו היום שבו נערך (לעומת זאת, בעדותו בבית המשפט טען כי יפוי הכוח נחתם כבר ביום עריכתו). לא זו אף זו, בניגוד לגרסת המערער לפיה זכרנקו ביקש להפוך את יפוי הכוח לגורף יותר וחתם עליו עוד ביום עריכתו, המערער מסרה במשטרה כי זכרנקו לא ביקש לשנות מאומה בייפוי הכוח, וכי יפוי הכוח לא נחתם במועד עריכתו אלא רק מספר ימים לאחר מכן. עוד הדגיש בית המשפט, כי בניגוד למסמכים רלבנטיים אחרים,

יפוי הכוח לא הוחזק בקלסר במשרדם של המערער או של עו"ד זהבי, אלא נשמר בכספת ביתו של המערער. כאשר נשאל המערער במסגרת האם יש בביתו כספת, הוא שיקר והשיב בשלילה, ואף טען כי יפוי הכוח נמצא בכספת בבנק. משנתגלה השקר טען המערער כי יפוי הכוח נשמר תחילה בכספת של חבר בסניף בנק לאומי בכיכר המדינה, ורק לאחר שנסגרו הכספות בו העביר את יפוי הכוח לכספת שבביתו. עם זאת, מ"ידע אישי" של בית משפט קמא אשר אושר על ידי המערער, עולה כי חדר הכספות בסניף הבנק האמור נסגר למעלה משנה לפני המועד שבו טען המערער כי יפוי הכוח נשמר בו. בסיכומם של דברים קבע בית המשפט כי שקרים אלה של המערערים ושל עו"ד זהבי מחזקים את ראיות התביעה.

12. אשר על כן, בית המשפט קבע כאמור כי יש להרשיע את המערערים בעבירות שיוחסו להם לפי האישום הראשון - קשירת קשר לפשע (זיוף בנסיבות מחמירות) וזיוף בנסיבות מחמירות.

יצוין כי בחלקאחר של הכרעת הדין העיר בית המשפט כי בהינתן עדויות המערערים כי זכרנקו היה אדם סגור אשר לא שיתף אחרים - לרבות המערערים - בפרטים אודות מצבו הכלכלי או עסקיו ברוסיה, וכן "קמצן" אשר אף נמנע מלתגמל את המערערת בעבור השירותים שביצעה עבורו - קשה לקבל כי זכרנקו חתם על יפוי כוח המאפשר למערער שליטה בנכסיו ברוסיה ששוויים מאות מיליוני דולרים.

13. בית המשפט הרשיע את המערער גם בעבירה של שימוש במסמך מזויף, הגם שהמערער לא הואשם במסגרת האישום הראשון בביצוע עבירה זו, וזאת מאחר שהוכח לפני בית המשפט כי המערער עשה מספר פעמים שימוש ביפוי הכוח המזויף על מנת להקנות לו זכויות או רכוש שהיו שייכים לזכרנקו.

ב. האישום השני

14. כפי שיפורט, במסגרת אישום זה הרשיע בית המשפט את המערער בביצוע עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות ואיסור הלבנת הון (דיווח כוזב).

15. בית המשפט עמד על כך שאין מחלוקת בין הצדדים כי ביום 11.12.2008 חתם זכרנקו על שטר להעברת מחצית ממניות פושקין לידי המערער (כאשר מחצית המניות האחרת נותרה בידי עו"ד ברמי בנאמנות), וכי ביום 25.12.2008 פתח המערער בבנק את חשבון פושקין, תוך שנמנע מלרשום בהצהרת הנהגה של החשבון את דבר היותו בעלים במחצית מניות החברה. כן הוסכם, כי ביום 25.4.2009 חתם זכרנקו בביתו שבסנט פטרבורג, בנוכחות המערער, עו"ד זהבי ואחרים, על שני שטרות להעברת מניות זכרנקו השקעות לידי המערער (האחד להעברת מחצית מהמניות לידי המערער עוד באותו היום, והשני להעברת מחצית המניות הנוספת בנסיבות של "נבצרות" של זכרנקו). חרף האמור, במסמכי ההקמה של חברות זכרנקו, עליהם חתם זכרנקו כבר באותו היום (דהיינו יום 25.4.2009, ולא בימים 3.5.2009 ו-4.5.2009, כפי שנרשם בכזב במסמכי ההקמה), נרשם כי זכרנקו הינו בעליהן היחיד, בעוד המערער נרשם כמנהלן היחיד בלבד. כמו כן, הוסכם כי ביום 12.5.2009 פתח המערער בבנק את חשבונות חברות זכרנקו תוך שנמנע מלרשום בהצהרת הנהגה שלהם את דבר היותו בעלים במחצית חברות אלו. מאחר שלא דווח על ידי המערער כי הוא בעלי מחצית ממניות חברות זכרנקו, נמסר על ידי הבנק דיווח חסר לרשות לאיסור הלבנת הון בנוגע לזכרנקו השקעות. זאת ועוד, אין

מחלוקת כי למרות חתימת זכרנקו על שטרי העברת מניות זכרנקו השקעות כאמור, המצג שהוצג על ידי המערער, עו"ד זהבי וזכרנקו לנציגי גאון אחזקות, במסגרת המשא ומתן לרכישת גאון נכסים ועד להיעלמותו של זכרנקו, היה שהאחרון הינו הבעלים והמחזיק הבלעדי של מלוא הון המניות המונפק והנפרע של חברות זכרנקו.

המחלוקת בין הצדדים לא התמקדה אפוא בשאלת נכונותן או תקפותן של העובדות הנ"ל, אלא בטענותיהם של המערער ועו"ד זהבי כי למרות האמור אין להרשיעם בביצוע העבירות שיוחסו להם לפי אישום זה, כפי שיפורט להלן.

16. המערער טען בעדותו כי חתימת זכרנקו על השטר להעברת מחצית ממניות פושקין לידיו לא הביאה להעברת הבעלות במניות אלו, אלא כל נפקותה היא מתן זכות חוזית למערער לקבל בעתיד מחצית ממניות החברה. לטענת המערער, הוא סיכם עם זכרנקו כי האחרון יחתום על שטר העברת מניות זה, וכי רק לאחר שהמערער יחליט כי הוא רוצה להיכנס לעסקי המסעדה - רק אז יהפוך הוא לשותף בבעלות בפושקין. המערער טען זאת על מנת להסביר מדוע אין לראות במצג לפיו זכרנקו הוא בעלי מלוא מניות פושקין כמצג שווא. בית המשפט קבע כי המדובר בטענה שקרית וכבושה, פרי יעוץ משפטי שקיבל המערער לאחר מעצרו, שכן המערער ציין בחקירותיו במשטרה, מספר פעמים ובאופן מפורש, כי כבר החל מהקמת פושקין הוא היה שותף שווה לזכרנקו בחברה, באשר היה הבעלים של 50% ממניותיה, ולא המחזיק בזכות חוזית כזו או אחרת להיות בעל מניות בה בעתיד. יצוין כי אף עו"ד גוטליב העיד כי ידע שהמערער היה שותף בפושקין.

17. המערער העלה טענה דומה גם לגבי מצב בעלותו במניות חברות זכרנקו. הוא העיד כי לפי הבנתו המשפטית, השטר הראשון להעברת מניות זכרנקו השקעות, עליו חתם זכרנקו ביום 25.4.2009, הקנה לו אך ורק זכות חוזית להיות בעתיד בעל מניות בחברות זכרנקו, ולא בעלות מיידית במחצית המניות. כן העיד המערער, כי הוא הגיע להסכמה עם זכרנקו לפיה המערער לא יהיה זכאי לכספים כלשהם מחברות אלו עד אשר תושלם העסקה לרכישת גאון נכסים, ועל כן לא הזדרז לרשום את מניותיו ברשם החברות עד לחתימה על ההסכם הרלבנטי. בית המשפט קבע כי גם כאן המדובר בטענה שקרית וכבושה, שכן כמו בענין פושקין, גם בענין חברות זכרנקו מסר המערער בחקירותיו במשטרה כי ממועד החתימה על השטר הראשון להעברת המניות הוא היה בעלי 50% ממניות חברות זכרנקו ומכספיהן. כן נקבע, כי בניגוד לטענת המערער, השטר הראשון אינו מנוסח ככזה שמותנה בהשלמת העסקה לרכישת גאון נכסים או בתנאי אחר כלשהו. כמו כן, בית המשפט קיבל את עדותו של אחד מפקידי סניף הגלים לפיה המערער מסר לו כי בעל השליטה בחברות זכרנקו הוא זכרנקו וכי המערער עצמו הוא בסך הכל מורשה חתימה של החברה, וכן דחה את טענת המערער כי דיווח למי מפקידי הבנק כי אם תהיה עסקה עם גאון אחזקות הוא יהיה בעלי 50% ממניות זכרנקו השקעות.

בית המשפט קיבל גם את עדותו של עו"ד גוטליב, לפיה היה ידוע לו ולשותפו עו"ד יואב שניצר (להלן: עו"ד שניצר), מדברים שמסרו להם המערער ועו"ד זהבי, כי בעל השליטה היחיד בחברות זכרנקו הוא זכרנקו. כן העיד עו"ד גוטליב, כי המערער מסר לו ולעו"ד שניצר כי הוא נושא הבטחה מסוימת מזכרנקו לפיה יהיה למערער חלק בכספי זכרנקו אם וכאשר יקבל את השליטה בגאון נכסים, וכי עו"ד גוטליב ושניצר הסבירו למערער כי כל מהלך שברצונו לבצע עליו לעשות, באופן ברור וגלוי, לפני שיקבל את השליטה בגאון נכסים. עו"ד גוטליב העיד כי בעקבות היעלמות זכרנקו ופנייתו של גאון אחזקות והרשות לניירות ערך, הודיע המערער לעו"ד גוטליב (אשר העביר את ההודעה לגאון אחזקות) כי זכרנקו תעשיות מתכוונת לעמוד בהתחייבויותיה במסגרת עסקת הרכישה. לדברי עו"ד גוטליב, רק ביום 8.9.2009, לאחר שידע את המערער כי הרשות לניירות ערך ביקשה מגאון אחזקות דיווח לגבי מצבו

ועברו הפלילי, הציג לפניו המערער לראשונה את שטרי העברת מניות זכרנקו השקעות, ורק ביום 13.10.2009 הציג עו"ד זהבי בפני עו"ד גוטליב עותק מהסכם הנאמנות (לפיו זכרנקו מחזיק בכלל מניות זכרנקו השקעות, כאשר במחציתן הוא מחזיק כנאמן עבור המערער). עו"ד גוטליב העיד כי הוא התרגז מאוד כאשר הבין שלאורך כל הדרך הציגו בפניו המערער ועו"ד זהבי מצג שאינו נכון, לפיו בעל השליטה היחיד בחברות זכרנקו הינו זכרנקו, וכי בעקבות הנחייתו של עו"ד גוטליב, דיווח עו"ד זהבי לרשם החברות על שינוי רטרואקטיבי בשליטה בחברות, ליום 25.4.2009. בית המשפט דחה את טענות המערער ועו"ד זהבי כי עו"ד גוטליב ידע על חלקו של המערער בחברות זכרנקו, וקבע כי הוא מאמין לעדותו של עו"ד גוטליב, הנתמכת בעדות עו"ד שניצר, לפיה הוא אכן לא ידע על קיומם של שטרי העברת המניות והסכם הנאמנות, ומשכך ציין במסגרת ההסכם עם גאון אחזקות כי זכרנקו הוא בעל השליטה היחיד בחברות.

למעלה מכך, בית המשפט הדגיש שהמערער טען במשטרה כי בכוונה נמנע מלרשום ברשם החברות את מניותיו בפושקין ובחברות זכרנקו ולא הצהיר בבנק על בעלותו בפושקין, וזאת משום שניסה לנצל ה"הילה של אוליגרכים רוסים", שלתפיסתו הייתה רווחת בארץ לאחר הגעתו של איש העסקים הרוסי ארקדי גאידימק, וליצור את הרושם שהחברות הנ"ל הן בבעלות "אוליגרך רוסי" כמו זכרנקו.

בית המשפט דחה את טענת המערער כי הוא פעל בנושא אי רישום מניותיו בפושקין ובחברות זכרנקו על פי ייעוץ משפטי שקיבל מעו"ד ברמי או מעו"ד זהבי. בית המשפט קבע כי המדובר בטענה כבושה שצצה לראשונה בעדותו של המערער בבית המשפט, מבלי שנזכרה כלל בחקירותיו במשטרה, וכי מחומר הראיות והעדויות עולה כי המערער כלל לא פנה לקבלת ייעוץ משפטי מסודר בשאלת רישום החברות הנ"ל במסמכי הקמת חברות זכרנקו ובמסמכי פתיחת חשבונות פושקין וחברות זכרנקו. בהקשר זה יצוין כי בית המשפט דחה גם את טענת המערער לפיה הוא נמנע מלדווח על בעלותו בחברות זכרנקו במסגרת המשא ומתן לרכישת גאון נכסים מול אנשי גאון אחזקות, וקבע כי מאחר שהמערער נמנע מלהביא לידיעת עו"ד גוטליב מידע אמיתי אודות בעלותו בחברות זכרנקו, אין כל משמעות לעצה משפטית שקיבל (ככל שקיבל) מעו"ד גוטליב.

18. נוכח הדברים האמורים, ומאחר שלא הייתה מחלוקת כי בשל הימנעות המערער מלרשום בהצהרת הנהנה של חשבונות חברות זכרנקו את דבר היותו בעלים במחציתן, מסר הבנק דיווח חסר לרשות לאיסור הלבנת הון בנוגע לזכרנקו השקעות - הרשיע בית המשפט את המערער בביצוע עבירה של איסור הלבנת הון (דיווח כוזב).

19. באשר לשאלת הרשעתו של המערער בביצוע עבירה של רישום כוזב במסמכי תאגיד. מסמכי הקמת זכרנקו השקעות ציינו כאמור אך ורק את זכרנקו כבעל מניות, ואילו המערער הוזכר בהם כמנהל בלבד. בית המשפט עמד על כך שמסמכי הקמה אלה כללו בוודאי עותק תקנון חתום בידי בעלי המניות הראשונים של החברה, אליו מצורפת הצהרה חתומה בידי כל אחד מבעלי מניות אלה, כאשר שמו של המערער נפקד ממסמכים אלה. עוד הדגיש בית המשפט, כי גם לאחר הקמת זכרנקו השקעות לא שונה מרשם בעלי המניות של החברה, ולא צוינו בו המערער כבעל מניות או את היותו של זכרנקו נאמן במחצית ממניות החברה, הגם שיש חובה לציין זאת במרשם. למעשה, לא נמסר לרשם החברות דיווח באשר להעברת המניות בזכרנקו השקעות על פי שטר העברת המניות, אלא ביום 7.9.2009, עת פנו המערער ועו"ד זהבי לרשם החברות ב"בבקשה בהולה לביצוע העברת מניות מיידית", במסגרתה ביקשו להעביר את השליטה בזכרנקו השקעות לידי המערער, בהסתמך על שטרי העברת המניות. זאת, כאשר לאורך כל התקופה

הרלבנטיות היה המערער, כמנהל החברה, "המוציא והמביא היחיד בהתייחס לחברות, בכל הנוגע לרישומן, ניהול מרשמי, ופעולה בשמן". עיון בפסק דינו של בית משפט קמא מעלה כי על אף שהוא קבע כי המערער אכן ביצע את יסודות העבירה של רישום כוזב במסמכי תאגיד, המערער בסופו של דבר לא הורשע בביצוע עבירה זו, ככל הנראה בשל השמטה לא מכוונת של בית משפט קמא.

20. המערער טען כי אין להרשיעו בביצוע עבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, גם אם עו"ד גוטליב ושניצר לא היו מודעים לקיומם של שטרי העברת המניות בזכרננקו השקעות (ומשכך לא העבירו את המידע הנ"ל לאנשי גאון אחזקות), וזאת משום שלא התקבל "דבר" בגין מרמה זו. המערער טען כי עובדת היותו בעל מחצית ממניות זכרננקו השקעות לא הייתה רלבנטית לקידום העסקה לרכישת גאון נכסים ולא שינתה כלל לאנשי גאון אחזקות, שכן האחרונים היו מוכנים להמשיך בקיום העסקה גם לאחר היעלמות זכרננקו והפיכתו של המערער לבעלים של מלוא מניות חברות זכרננקו. נטען כי אף מעדותו של עו"ד גוטליב עולה כי הצדדים היו מעוניינים להמשיך בעסקה, אלא ש"אור הזרקורים" שהופנה אליה גרם לגאון אחזקות לסגת ממנה, ואף המערער כבר לא היה מעוניין יותר בקידומה. בית המשפט קבע כי הגם שנכון שמבחינת אנשי גאון אחזקות לא הייתה בתחילה כל נפקות לזהותו של המערער כבעלים בזכרננקו השקעות ולעובדה שהיה בעבר פושט רגל, הרי שמשחלה הרשות לניירות ערך לגלות ענין בגורל השלמת העסקה, הגיעו אנשי גאון אחזקות למסקנה שלא ראוי להם לקיים את העסקה עם המערער. משמע, בסופו של יום ה"דבר" לא התקבל עקב זהותו של המערער. אף המערער היה מודע לכך, ועל כן טען באחת מחקירותיו כי הסיבה לביטול העסקה לרכישת גאון נכסים הייתה שאנשי גאון אחזקות לא רצו בו. כאמור, ביום 18.10.2009 דיווחה גאון אחזקות בדו"ח מידי לרשות לניירות ערך כי החליטה לבטל את הסכם המכירה נוכח האירועים שהתרחשו לאחר החתימה עליו, ובין היתר בגין הפיכת המערער לבעל השליטה בזכרננקו השקעות ובשל הסכם הנאמנות המנוגד להצהרה ולמידע שנמסר לה. לולא בוטל ההסכם, היה המערער מקבל את השליטה בגאון נכסים, על הסכום העצום שבקופתה (15 מיליון ₪ שמקורם במימון הציבור), ואף יכול היה לבצע הנפקה עתידית.

בפסקה 27 לגזר הדין הוסיף בית משפט קמא מספר מילים לשם הבהרת חלק זה של הכרעת דינו. בית המשפט עמד על כך שעובר לניהול המשא ומתן מול גאון אחזקות, לא ידע המערער כי אנשיה יהיו מוכנים לחתום על הסכם איתו, אלא הניח כי בהיותו פושט רגל בעברו, יהיה עליו להסתיר את זהותו כבעל זכויות בחברות זכרננקו ולציין כי זכרננקו הוא הבעלים היחיד בהן. עוד קבע בית המשפט, כי הנימוקים לביטול עסקת רכישת גאון נכסים (ובהם הפיכתו של המערער לבעל השליטה בזכרננקו השקעות) מהווים הוכחה לכך שחששו של המערער כי אנשיה לא יהיו מוכנים להתקשר עמו בהסכם - היה מוצדק.

על כן, ומאחר שמעשי המערער מקיימים את כל יסודות העבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, הרשיע בית המשפט את המערער בביצועה.

21. בהמשך עמד בית המשפט על כך שבכתב האישום המקורי שהוגש נגד המערער ועו"ד זהבי נטען כי שטרי העברת מניות זכרננקו השקעות התקבלו במרמה בנסיבות מחמירות, אך חלק זה הושמט עם תיקון כתב האישום. בית המשפט קבע כי "באות כוח המאשימה אולי הגיעו למסקנה שקצרה ידן מלהוכיח ששטרי העברת המניות התקבלו שלא כדין, ועל כן תיקנו את כתב האישום" (פסקה 128), אולם אין בכך כדי לאיין את המסקנה העולה מהתמונה הראייתית שנפרשה לפניו כי שטרי העברת המניות אכן הושגו במרמה. כך, מעדות המערער, אשר נכחה כאמור לצד המערער ועו"ד זהבי במעמד חתימת זכרננקו על שטרי העברת המניות והסכם הנאמנות, עלה כי המערער הטעה את זכרננקו להאמין כי שטרי העברת המניות והסכם הנאמנות עליהם חתם, אשר היו

כתובים באנגלית סבוכה שזכרנך לא התמצא בה, קשורים לרכישת גאון נכסים, בעוד שבמציאות הם כלל לא עסקו בכך. המערער העידה כי זכרנך התעקש שהיא לא תתרגם לו את תוכן המסמכים אלא העדיף לחתום עליהם באופן "עיוור", בין אם משום שסמך לחלוטין על המערער, אשר אמר לו כאמור כי מדובר במסמכים הקשורים לרכישת גאון נכסים, ובין אם משום שחשש שאנשים אחרים שנכחו באותה העת בדירתו שבסנט פטרבורג ישמעו את תרגום המסמכים וכך יתוודעו לתוכנם. בית המשפט דחה את טענת המערער ועו"ד זהבי לפיה המערער תרגמה את המסמכים הנ"ל כדבעי בכל זאת, למרות הפצרות זכרנך, וקבע כי אין כל סבירות כי האחרון הבין שהשליטה בחברות זכרנך ניטלה מידי וכי יעניק כך סתם עשרות מיליוני ₪ למערער, חודשים ספורים לאחר היכרותם. המערער טען בחקירותיו במשטרה כי זכרנך ידע כי הוא מעניק לו "מתנה" (כלשונו) בשווי של כ-18 מיליון ₪, וזאת עקב היותו של המערער "מוכשר" ומאחר שזכרנך היה מעוניין בשירותיו הניהוליים. אולם "מתנה" זו, קבע בית המשפט, אינה מתיישבת עם אופיו והתנהלותו ה"קמציניים" של זכרנך. בית המשפט אף דחה את הסברו הקלוש והבלתי סביר של המערער לחוקרים, לפיו ייתכן שזכרנך החליט להעניק לו מכספו "כמו שיש מיליארדרים המשאירים לחתולה שלהם את כספם".

בית המשפט גם עמד על כך שעד להיעלמותו של זכרנך, המערער לא העביר את מניות זכרנך השקעות על שמו ולא העז ליטול כספים מחשבון זכרנך השקעות (למעט כספים לצורך רכישת שתי דירות, מהן אחת עבור זכרנך). המערער אף הודה בחקירתו כי אלמלא היה זכרנך נעלם, לא היה מעביר את יתרת מניות זכרנך השקעות על שמו. בית המשפט קבע כי הסיבה שהמערער לא העביר את המניות על שמו ולא נטל כספים מחשבון זכרנך השקעות הייתה חששו שמא יראה בו זכרנך מועל בכספו. בעקבות העובדה שהמערער לא נטל כספים כלשהם ולא ציין בפני פקידי הבנק, עו"ד גוטליב או אנשי גאון אחזקות כי הוא מחזיק בידיו את שטרי העברת המניות האמורים, לא יכול היה זכרנך להיות מודע לתוצאות המשפטיות של חתימתו על המסמכים שלא תורגמו לו כדבעי. זאת ועוד, ברישום החברה ברשם החברות תוך הימנעות מלרשום את העברת המניות או את דבר הנאמנות של זכרנך במחצית מניות זכרנך השקעות, גרם המערער לכך שיירשמו במסמכי החברה פרטים כוזבים באשר לזהות בעלי המניות, וזאת כאמור בכוונה להסתיר עובדה זו מעיניו של זכרנך ומהאפשרות שיזהה את החתמתו שלא מדעת על שטרי העברת המניות והסכם הנאמנות.

עוד ציין בית המשפט, כי כבר 6 ימים לאחר היעלמו של זכרנך החלו משיכות כספים אדירות מחשבון זכרנך השקעות, ואלה שימשו לרכישת נכסים עבור המערער ומקורביו, ובייחוד עבור המערער. באופן זה שמר המערער על נאמנות המערער כלפיו, באשר זו הייתה תלויה כלכלית בסיוע המערער אף לפני היעלמות זכרנך, עת הייתה שקועה בחובות והשתכרה כ-6,000-7,000 ₪ בלבד, כעוזרת שרת הקליטה דאז סופיה לנדבר. לאחר היעלמות זכרנך השתנה כליל מצבה הכלכלי של המערער, ומלבד הכספים שזרמו לחשבונה, הועמד לשימושה רכב מסוג הונדה.

עם זאת, על אף הקביעה כי שטרי העברת מניות זכרנך השקעות הושגו על ידי המערער במרמה, לא הרשיע בית המשפט את המערער בכל עבירה בגינה, והמערער הורשע אפוא במסגרת האישום השני בביצוע עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות ואיסור הלבנת הון (דיווח כוזב) בלבד.

ג. האישום השלישי

22. בית המשפט הרשיע את המערער בעבירה של הטרדת עד, לאחר שקבע כי הדברים שאמר לפקיד הבנק ישראל, כאמור לעיל בפסקה 7, מקיימים את יסודות העבירה. בית המשפט דחה את הטענה כי אין להרשיע את המערער בעבירה זו לאור העובדה שישראל לא ראה את הדברים שאמר לו המערער כאיום, וקבע כי לכל היותר יש לייחס לכך משמעות במישור העונש. כמו כן, בית המשפט הדגיש את החשש מהמערער שהביע ישראל בהודעתו במשטרה.

ד. זיכוי של עו"ד זהבי

23. בניגוד להרשעתם של המערערים במרבית העבירות שיוחסו להם, בית המשפט מצא לזכות את עו"ד זהבי מכלל העבירות בהן הואשם.

24. בית המשפט עמד על כך שעו"ד זהבי התרשם שהמערער הוא אדם "מקושר" ש"יכול לפתוח דלתות", ראה בקשר עם זכרנקו כהזדמנות עסקית עם פוטנציאל רווחים גדול, ואף העלה עם המערער את האפשרות שיקבל תפקיד בכיר בגאון נכסים לאחר רכישה. תחומי העיסוק העיקריים של עו"ד זהבי היו בעיקר ליטיגציה אזרחית ונדל"ן, בעוד שתחום החברות היה מופקד אצל שותפו עו"ד רונן וייסמן (להלן: עו"ד וייסמן), אולם שניהם לא עסקו כלל בתחומי שוק ההון והחברות הציבוריות, הרלבנטיים לעבודה מול המערער. המערער היה מודע לתחומי העיסוק המוגבלים של עו"ד זהבי, ומשכך שכר גם את שירותיו של עו"ד גוטליב, העוסק מזה עשרות שנים בתחום שוק ההון, אך המערער עמד על כך שעו"ד זהבי ילווה אף הוא את רכישת גאון נכסים, זאת, לפי קביעת בית המשפט, מאחר ש"היה ברור לו מניסיונו הקודם עמו, שיוכל 'לתמרן' את האחרון, ולבקש ממנו בקשות שלא יוכל להפנות לעו"ד גוטליב". עם זאת, בית המשפט קבע כי עו"ד זהבי לא ניהל בעצמו את המשא ומתן מול אנשי גאון אחזקות, אשר נוהל על ידי עו"ד גוטליב, ואף לא זומן למרבית הפגישות בנושא, אלא היה זה המערער שעדכן אותו בהתקדמות עסקת הרכישה.

25. מעדותו של עו"ד זהבי עלה כי כאשר יצא מישראל לסנט פטרבורג עם מסמכי הקמת חברות זכרנקו, נשאו המסמכים תאריכים שהוטבעו עליהם מראש (3.5.2009 ו-4.5.2009), ועל אף שבפועל חתם עליהם זכרנקו ביום 25.4.2009, לא שינה עו"ד זהבי את התאריך שעל גבי המסמכים. עו"ד זהבי העיד כי אין מבחינתו משמעות למועד החתימה על המסמכים, ובית המשפט קבע כי "משמעות הדברים היא שנאשם 2 [עו"ד זהבי - מ.מ.] כעורך דין אינו מייחס חשיבות לתאריכי החתמת מצהיר, והוא מאשר אימות חתימת אדם (זכרנקו) על מסמך בתאריך שאיננו התאריך האמיתי", למרות שלתאריך האמור חשיבות רבה. זאת ועוד, עו"ד זהבי העיד כי בהיותם בדירת זכרנקו בסנט פטרבורג, אמר לו המערער כי מלבד מחצית מניות זכרנקו השקעות אשר הועברו לידי באמצעות שטר העברת המניות הראשון, זכרנקו מעוניין להעביר לידי המערער גם את מחצית המניות הנותרת, אם חלילה "יקרה משהו" לזכרנקו. עם זאת ובניגוד למצופה, לא ערך עו"ד זהבי כל רישום על כך ולא העלה על כתב את תנאי ה"נבצרות" האמורה או את משכה. לאחר היעלמות זכרנקו ונוכח דרישת המערער, העביר עו"ד זהבי למערער את מחצית מניות זכרנקו השקעות, אשר שווין כאמור כ- 20 מיליון, מבלי שערך בירורים כלשהם בענין משמעות "היעלמותו" של אדם ברוסיה או באשר לחוקי הירושה במדינה, ומבלי לפנות לבית המשפט בבקשה לקבלת הוראות. כל זאת, כאמור, במסגרת ניסיונו של עו"ד זהבי לרצות את המערער, על סמך הוראות בלתי מוגדרות שניתנו בעל פה ואף ללא עדכנו של עו"ד גוטליב בנדון.

26. בית המשפט קבע כי התנהלותו של עו"ד זהבי בענין ייפוי הכוח המזויף מתמיהה אף היא. עו"ד זהבי טען כי זכרנקו חתם

בנוכחותו על ייפוי הכוח ביום 20.3.2009, אך כמפורט לעיל, נקבע כי החתימה שעל ייפוי הכוח הינה מזויפת, ומשכך אין מנוס מלקבוע כי בניגוד לטענתו, עו"ד זהבי כלל לא החתים את זכרנקו על ייפוי הכוח. בית המשפט קבע כי ביום 2.11.2010 פנה המערער, אשר שהה בחו"ל, אל עו"ד זהבי, וביקש שיעביר אליו מכתב המאשר כי ייפוי הכוח נחתם במשרדו. לבקשתו הכין עו"ד זהבי מכתב כאמור (להלן: המכתב המאשר). כשנשאל עו"ד זהבי במשטרה אודות מסמך זה, אשר הוצג בפניו, טען שאינו זוכר אותו, אולם גרס כי זה "נראה כמו מסמך שאני כתבתי", אף שטען שהוא לא יודע לצורך מה הוכן ולמי ביקש המערער להציגו. בית המשפט קבע כי הוא "נוטה לחשוב" כי המכתב המאשר, אשר תוכנו כאמור אינו אמת, נכתב מאחר שעו"ד זהבי "לא יכול היה לעמוד בפני דרישתו ולחצו של נאשם 1 [המערער - מ.מ.], וכדי לרצות אותו הוא נעתר לו, כשהוא סבור שלייפוי הכוח ת/1 אין ממילא ערך משפטי בישראל, ואולי אף בחו"ל", ולאחר ש"אפילו לא בירר עם נאשם 1 מהי נחיצות המסמך ולשם מה הוא נדרש". עם זאת, בית המשפט קבע כי הוא מאמין לגרסת עו"ד זהבי לפיה הוא לא היה שותף לתכניתו של המערער לזייף את חתימת זכרנקו על ייפוי הכוח, וזאת מאחר שאין כל ראיה לכך שעו"ד זהבי היה מודע לתכניתו זו של המערער. בית המשפט הסביר אפוא את גרסתו השקרתית של עו"ד זהבי לגבי נסיבות החתימה על ייפוי הכוח המזויף, בכך שלאחר שהסתבך בכתיבת המכתב המאשר, מצא עצמו עו"ד זהבי במצוקה. זאת, שכן לאור כתיבתו את המכתב המאשר כי ייפוי הכוח נחתם במשרדו, הרגיש עו"ד זהבי כי הוא חייב לדבוק בגרסה השקרתית לפיה הוא אכן החתים את זכרנקו על ייפוי הכוח, על אף שידע שאין זו המציאות. חיזוק לקביעה האמורה מצא בית המשפט בעובדה שלהבדיל מהמערער, אשר הייתה תלויה כלכלית במערער ויחסיה עמו היו קרובים מאוד, עו"ד זהבי לא היה שותפו לעסקים של המערער ולא קיבל ממנו כל טובת הנאה לבד משכר טרחת עו"ד בסך כ- 200,000 ₪.

27. באשר לעבירות שבהן הואשם עו"ד זהבי במסגרת האישום השני. בית המשפט קבע כי אי הדיווח של עו"ד זהבי לרשם החברות אודות נאמנות זכרנקו במניות חברות זכרנקו, כמו גם אי מסירת הפרטים על בעלות המערער בחברות לעו"ד גוטליב ולנציגי גאון אחזקות, נבעו כולם "מתצריף של חוסר ידע, טעות ורשלנות", אולם "לא שוכנעתי שנאשם 2 [עו"ד זהבי - מ.מ.] פעל כך מתוך כוונה למסור דיווח שקרי כוזב".

באשר לחלקו של עו"ד זהבי בהשגתם במרמה של שטרי העברת מניות זכרנקו השקעות, קבע בית המשפט כי עו"ד זהבי היה אמנם מודע לאי ידיעתו של זכרנקו את השפות העברית והאנגלית, אלא שהוא התרשם כי נוכח מערכת היחסים הטובה והקרובה שבין זכרנקו למערערים, המבוססת על אמון של זכרנקו בהם, הדברים שמסרו לו המערערים הם על דעתו של זכרנקו, אף שלא ידע בוודאות כי מה שאמר לזכרנקו תורגם לו בדקדקנות.

28. בית המשפט זיכה אפוא את עו"ד זהבי מהעבירות שיוחסו לו בכתב האישום.

ה. גזר הדין

29. בית המשפט השית על המערער 30 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו, ו- 18 חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור עבירה מהעבירות בהן הורשע תוך 3 שנים מיום שחרורו. כן ניתן נגדו צו לחילוט רכוש בגובה מלוא שווי העבירות - 38.8 מיליון ₪. על המערער, אשר הייתה עצורה במשך כשבועיים וחצי, הוטלו 3 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות.

30. בית המשפט התייחס אל העבירות שביצע המערער כאל "אירוע אחד", והעמיד את מתחם הענישה בגין על 2 עד 5 שנות מאסר. בקבעו כך, הביא בית המשפט בחשבון בין היתר את חומרת המעשים ואת הערכים החברתיים שנפגעו, כמו גם נסיבות לחומרת הקשורות בביצוע העבירות, ובהן התכנון שקדם לביצוען והתכחום והשיטתיות שנלוו להן, ההסתייעות במערערת והעובדה שמסכת המרמה הופנתה כלפי מספר גורמים שונים (בהם רשם החברות, עורכי דין, מוסדות בנקאיים וגאון אחזקות). כן הדגיש בית המשפט כי הנזקים הממוניים שנגרמו בגלל מעשי המערער עומדים על סך של כ- 38.8 מיליון ₪, אותו קיבל המערער במרמה.

31. במסגרת קביעת עונשה של המערערת התחשב בית המשפט בפגיעה של ההליכים במשפחתה, במצבה הבריאותי, בתרומתה לחברה ובעברה הפלילי הנקי, וכן באיומי שוטרים על המערערת במסגרת "תרגיל חקירה" חריג אשר נערך לה.

32. כמצוין לעיל, בית המשפט החליט ליתן נגד המערער גם צו לחילוט רכוש בגובה מלוא שווי העבירות שביצע - 38.8 מיליון ₪, וזאת נוכח הרשעתו בעבירה של איסור הלבנת הון (דיווח כוזב), לפי סעיף 3(ב) לחוק איסור הלבנת הון, ועל יסוד סעיף 21(א)(1) לחוק, שכותרתו "חילוט רכוש בהליך פלילי", הקובע כי -

"הורשע אדם בעבירה לפי סעיפים 3 או 4, יצווה בית המשפט, זולת אם סבר שלא לעשות כן מנימוקים מיוחדים שיפרט, כי נוסף על כל עונש יחולט רכוש מתוך רכושו של הנידון בשווי של רכוש שהוא -

(1) רכוש שנעברה בו העבירה, וכן רכוש ששימש לביצוע העבירה, שאיפשר את ביצועה או שיועד לכך".

בית המשפט קבע כי תכלית דיווחו הכוזב של המערער לבנק, אשר עיקרו כאמור הסתרת דבר בעלותו בחברות זכרונקו, הייתה לאפשר שימוש במלוא הסכום שבחשבון זכרונקו השקעות (כ- 38.8 מיליון ₪) לצורך קבלת דבר במרמה מגאון אחזקות (היינו, רכישת גאון נכסים). לפיכך, קבע בית המשפט כי מלוא הסכום הנ"ל נכנס תחת ההגדרה של "רכוש ששימש לביצוע העבירה", וקמה אפוא עילה לחילוטו מכוח סעיף 21(א)(1) לחוק איסור הלבנת הון. בית המשפט הדגיש כי אמנם עיון בפסיקה מגלה כי במקרים אחרים שבהם חולטו כספי חשבון בנק לפי סעיף 3(ב) לחוק, היקף החילוט עמד על שיעור של 30 עד 50 אחוז בלבד מהסכום שנתפס, אלא שאותם המקרים, בניגוד למקרה דנן, התאפיינו בכך שבחשבוניות הבנק נמצאו גם כספים שמקורם לגיטימי ושלא יועדו לביצוע עבירה אחרת. בהקשר זה הזכיר בית המשפט את קביעתו כי לא סביר שזכרונקו חתם ביודעין על שטרי העברת המניות בזכרונקו השקעות, וכי ממילא אין המדובר בענייננו אך בדיווח כוזב באשר לזהות בעלי הזכויות שבכספים שבחשבון זכרונקו השקעות, אלא גם בשימוש בהם לצורך רכישה במרמה של גאון נכסים, המצדיק את חילוט מלוא הסכום.

הערעורים

33. כעת מונחים לפנינו ערעורי המערערים על פסק דינו של בית משפט קמא. יצוין כי המדינה לא ערערה על זיכוי של עו"ד זהבי, אף שהיא סבורה שזיכוי היה מוטעה, והוא הפך לחלוט.

34. טענתו העיקרית של המערער נגד הרשעתו באישום הראשון הינה כי בית משפט קמא דיבר בהכרעת דינו "בשני קולות"

הסותרים זה את זה באופן שאינו ניתן ליישוב, עת הרשיע את המערערים בביצוע זיוף ייפוי הכוח ומאידך זיכה את עו"ד זהבי. זאת, לטענתו, על אף שהשלושה הואשמו כי פעלו בצוותא חדא במטרה להשתלט על רכושו של זכרנקו, על אף שגרסאותיהם באשר לחתימת זכרנקו על ייפוי הכוח זהות בבסיסן, ועל אף שעו"ד זהבי - ולא המערערים - הוא שערך את ייפוי הכוח, אישר בחתימתו את חתימת זכרנקו עליו ואף כתב את המכתב המאשר כי ייפוי הכוח נחתם במשרדו. במצב דברים זה, טוען המערער, זיכויו של עו"ד זהבי אינו מתיישב עם הרשעת המערערים, והספק בנוגע לאשמתו בביצוע הזיוף חייב לחול גם ביחס לאשמת המערערים.

בנוסף טוען המערער כי הכרעת הדין בנוגע להרשעה בזיוף ייפוי הכוח מתבססת על 4 נדבכים: עדות מומחה, מראה עיניים, שקרי הנאשמים ושיקולי היגיון. לטענת המערער, "בכל אחד מנדבכים אלה יש אפשרות אחרת מסתברת שחייבה זיכוי מחמת הספק". כך, באשר לנדבך עדות המומחה, טוען המערער כי מאחר שאין חולק כי לזכרנקו היו מספר וריאציות חתימה, לא ניתן לשלול כי קיימות וריאציות נוספות שלא הגיעו לידי מומחי הצדדים, ביניהן כאלו שתואמות את החתימה שעל ייפוי הכוח. נטען כי בית המשפט שגה כשסירב לקבל קלסר משוויץ עם מסמך שעליו חתם לכאורה זכרנקו חתימה בעלת מאפיין דומה לזה שבחתימה על ייפוי הכוח (נגיעה בשורת הדפוס), שכן האפשרות שהעלה בית המשפט לפיה יתכן שמאן דהוא החדיר לקלסר חתימה מזויפת של זכרנקו - משוללת ביסוס בחומר הראיות. כן נטען, כי שגה בית המשפט כששלל את האפשרות שזכרנקו חתם על ייפוי הכוח בעמידה. באשר לנדבך שקרי הנאשמים, טוען המערער כי מהעובדה שגרסאותיהם של המערערים ועו"ד זהבי סותרות זו את זו יש ללמוד כי השלושה לא תיאמו ביניהם גרסאות, ויש בכך כדי להקנות אמינות לגרסאות אלו. באשר לנדבך שיקולי ההיגיון, נטען כי בית המשפט התעלם ממסמכים אחרים שהוצגו בפניו, אשר אין חולק כי נחתמו על ידי זכרנקו, לפיהם העניק האחרון למערער רכוש בשווי מיליוני ₪ הן טרם מועד החתימה על ייפוי הכוח הן לאחריו. מסמכים אלה, נטען, מעוררים ספק שמא גם ייפוי הכוח נחתם על ידי זכרנקו. עוד טוען המערער, כי בית המשפט התעלם ממערכת היחסים המיוחדת והקרובה שבין זכרנקו למערער, ולא בחן את גרסת המערער לפיה במסגרת יחסים אלה "הפגין זכרנקו את קרבתו למערער במחווה חסרת מחיר, מבחינתו, והציע לחתום על ייפוי כוח המייפה את כוחו לפעול ברכושו, מתוך אמון מלא שרחש למערער".

המערער משיג גם על הרשעתו בעבירות מושא האישום השני. באשר להרשעתו בעבירה של איסור הלבנת הון (דיווח כוזב), טוען המערער כי הוא הסתמך על חוות דעתו המקצועית של עו"ד זהבי לפיה בעלות בחברות עוברת רק עם הרישום ברשם החברות, ומאחר שלא נרשם ברשם החברות כי המערער הוא בעלים בחברות זכרנקו ובפושקין - לא דיווח על כך המערער בהצהרת הנהנה של חשבונות הבנק. לטענת המערער, משזוכה עו"ד זהבי מעבירה זו, היה מקום לזכות אף את המערער מביצועה. המערער טוען בנוסף כי לא היה מקום להרשיעו בעבירה של קבלת דבר במרמה בגין ההסתרה מגאון אחזקות את דבר בעלותו בזכרנקו השקעות, וזאת מאחר שהוכח לטענתו כי גאון אחזקות הייתה מתקשרת בעסקת מכירת גאון נכסים וממשיכה בקידומה גם אם הייתה יודעת כי המערער הוא בעל זכויות בחברה. לטענת המערער, גאון אחזקות הייתה מעוניינת בביטול העסקה אך ורק בשל היעלמותו של זכרנקו ו"השמועות" שלו לה. עוד טוען המערער, כי בית המשפט שגה בקבעו כי העובדה שזכותו של המערער במניות חברות זכרנקו ופושקין לא נרשמה ברשם החברות מהווה רישום כוזב במסמכי תאגיד. זאת, שכן "רישום ברשם החברות אינו רישום בספרי תאגיד ואי רישום ברשם החברות של העברת מניות אינו רישום כוזב בספרי תאגיד". כן נטען, כי אי רישומה של נאמנות ברשם החברות היא פרקטיקה נהוגת ומקובלת, מה גם שמי שביצע בפועל את הרישום - עו"ד זהבי - זוכה מכל אשמה, ולפיכך יש לזכות גם את המערער, אשר כלל אינו מצוי בנושא סבוך זה ולכן מסר את המלאכה לעורך דינו.

באשר לקביעת בית המשפט כי שטרי העברת המניות בזכרנקו השקעות הושגו במרמה, טוען המערער כי מסקנה משפטית זו

התקבלה "ללא ראיות וללא בסיס", מבלי שהדבר נטען בכתב האישום המתוקן שהוגש ומבלי שניתנה למערער הזדמנות להתגונן מפני פרט אישום זה. כן נטען, כי בית המשפט ביסס את הקביעה האמורה על "היגיון סובייקטיבי" ו"תסריט דמיוני", לפיהם "המערער כל יכול, שולט כלאחר יד בזכרנו ובנאשם 2 [עו"ד זהבי - מ.מ.], המצטיירים כאווילים חסרי בינה", בעוד שזכרנו הינו "אדם תמים וכנוע שחותם על מסמכים בלי שהוא מבין את משמעות חתימתו". זאת, טוען המערער, תוך התעלמות של בית המשפט מהיותו של זכרנו איש עסקים פיקח, מצליח ועשיר, אשר עשה את הונו בסנט פטרבורג, "מקום הנודע לשמצה באקלים העסקי האלים שלו".

אשר להרשעתו באישום השלישי, טוען המערער כי כל שאמר לפקיד הבנק ישראל הוא שנוכח התנהלותו הבלתי הוגנת של הבנק כלפיו, הוא מתעתד להגיש תביעה נגד שניים מפקידי הבנק או לשלוח להם מכתבים, וזאת כדי שהתנהלות מעוולת זו לא תישנה. לטענת המערער, "אמירה של אדם כי יתבע את רעהו אינה הטרדת עד", וממילא ישראל לא פירש את דברי המערער כאיום כלפיו. לחילופין, טוען המערער כי המדובר בזוטי דברים.

35. במסגרת הערעור על גזר הדין של בית המשפט, טוען המערער כי מתחם הענישה והעונש שנגזר בגדרו הינם חמורים יתר על המידה, וכי בית המשפט התייחס בגזר הדין למעשים שבהם לא הואשם או הורשע המערער, כגון השתלטות על כספי זכרנו או השגתם במרמה. עוד נטען כי בית המשפט לא התייחס בגזר הדין לחלקו המשמעותי של עו"ד זהבי באישור יפוי הכוח או כרושם החברות במרשם החברות, כמו גם להסתמכות המערער על היעוץ המשפטי שנתן לו. כן נטען כי שגה בית המשפט בהחלטתו לחלט את מלוא הסכום שהועבר על ידי זכרנו לחשבון זכרנו השקעות (38.8 מיליון ₪).

36. המערער חוזרת בערעורה על עיקר טענות המערער בנוגע להרשעת המערער באישום הראשון (ובעיקר על טענת ה"דיבור בשני קולות"). כן מדגישה המערער את הקשרים החמים שבינה לבין זכרנו אשר התבססו על אמון וחברות, עליהם העידו עדים אובייקטיביים שונים. באשר לקביעה כי חתימת זכרנו על יפוי הכוח זויפה, טוענת המערער כי בית המשפט לא קבע כי מדובר בזיוף ברמה של "מעבר לכל ספק סביר", אלא לכל היותר "ברמה של מאזן הסתברויות" בלבד, וכי חוות דעתו של מומחה התביעה אינה מצביעה באופן חד משמעי על כך שהחתימה זויפה, אלא לכל היותר כי "סביר יותר" שכך אירע. כמו המערער, גם המערער טוענת כי יתכן שקיימות וריאציות חתימה נוספות של זכרנו שלא הוצגו בפני המומחים, כי אין לשלול שזכרנו חתם על יפוי הכוח בעמידה וכי היה על בית המשפט לקבל את קלסר המסמכים משוויץ ובו דוגמת חתימה רלבנטית של זכרנו. המערער משיגה אף על חוות דעתו של רפ"ק ניב לגופה, כמו גם על הסתמכותו של בית המשפט עליה והעדפתו אותה על פני חוות דעת מומחה ההגנה. כן טוענת המערער כי בית המשפט הרשיע אותה בביצוע עבירה של קשירת קשר לפשע (זיוף בנסיבות מחמירות) מבלי שדן כלל ביסודות עבירה זו. עוד נטען כי גרסתם של המערער ושלו עו"ד זהבי בנוגע לחתימת זכרנו על יפוי הכוח היא קוהרנטית, וכי ההבדלים שבין עדויותיהם נובעים מחלוקה הזמן שבין אירוע החתימה על יפוי הכוח לבין מתן עדויותיהם.

37. לחילופין עותרת המערער להשית עליה עונש מאסר על תנאי חלף 3 חודשי עבודות השירות שהוטלו עליה, וזאת בין היתר נוכח מצבה הבריאותי והכלכלי ו"תרגיל החקירה" החריג שערכה כלפיה המשטרה.

38. מנגד, המדינהסומכת את ידיה על פסק דינו של בית המשפט המחוזי ועותרת לדחיית הערעורים. המדינה טוענת כי היא אמנם סבורה שאשמתו של עו"ד זהבי בביצוע העבירות שיוחסו לו הוכחה כדבעי, אך היא "לא ראתה לנכון להגיש ערעור מטעמה לאור

הטעמים לזיכוי", בהיותו מבוסס על התרשמות בית המשפט.

באשר להרשעת המערערים באישום הראשון, דוחה המדינה את הטענה כי בית המשפט "דיבר בשני קולות", וטוענת כי הרשעת המערערים בזיוף ייפוי הכוח אינה סותרת את זיכוי של עו"ד זהבי. עוד טוענת המדינה כי בניגוד לטענת המערערים, מסקנת בית המשפט כי החתימה שעל ייפוי הכוח מזויפת אינה מבוססת על 4 נדבכים, כי אם על שניים בלבד: אימוץ חוות דעת מומחה התביעה ומראה עיניו של בית המשפט. לטענת המדינה, שקרי הנאשמים היוו חיזוק בלבד למסקנה המרשיעה הנ"ל, בעוד ששיקולי ההיגיון (מערכת היחסים שבין המערערים לזכרננקו) לא שימשו כלל נימוק להרשעת המערערים בעבירה זו. כן טוענת המדינה כי העדפת בית המשפט את חוות דעת מומחה התביעה נבעה מהתרשמות בית המשפט מעדותו הארוכה בפניו, ולפיכך מדובר בענין שמידת התערבות ערכאת הערעור בו מצומצמת ביותר, אם כי המדינה מבקשת לדחות גם לגופן את טענות המערערים נגד ממצאי חוות הדעת. באשר לטענות המערערים נגד אי קבלת קלסר המסמכים משוויץ הכולל לכאורה מסמך עם חתימה רלבנטית של זכרננקו, טוענת המדינה כי אף אם ישנו סיכוי שהמסמך הנ"ל הינו אותנטי, הרי שהוא אינו קביל לאמיתות תוכנו, שכן הוא מהווה רשומה מוסדית שמקורה בבנק שוויצרי, כאשר לא זומן לבית המשפט עד מהבנק שביכולתו לאשר כי המסמך אכן נחתם על ידי זכרננקו. לטענת המדינה, קיימות ראיות נוספות המחזקות את המסקנה שייפוי הכוח זויף, ובהן: גילוי של ייפוי הכוח בכספת ביתו של המערער, בעוד שכל שאר המסמכים הנוגעים לזכרננקו ולמערער נמצאו בתיק שניהל עו"ד זהבי במשרדו; העובדה שהמערער שיקר בנוגע לקיומה של הכספת בביתו ואף טען בכזב כי ייפוי הכוח הוחזק בכספת בבנק; מכתבו התמוה של עו"ד זהבי המאשר כי ייפוי הכוח נחתם בפניו, כאשר עו"ד זהבי לא יכול היה לספק כל הסבר לעריכתו; ומסמך הנושא חיקוי של חתימת זכרננקו אשר נתגלה בבית המערער. המדינה מציינת כי בית משפט קמא אכן לא קיים דיון מספק בהרשעת המערערים בביצוע עבירה של קשירת קשר לפשע (זיוף בנסיבות מחמירות), אולם טוענת כי מאחר שנקבע כי המערערים ביצעו בצוותא חדא את עבירת הזיוף בנסיבות מחמירות - עבירה מתוחכמת הדורשת תכנון ודיוק - אין כל ספק כי קדם לו תכנון משותף, אשר כלל בין היתר השגת נוסח של ייפוי כוח מעו"ד זהבי.

המדינה מבקשת לדחות גם את טענות המערער ביחס להרשעתו בביצוע העבירות מושא האישום השני. המדינה טוענת כי יש לדחות את טענת המערער כי בביצוע העבירה של איסור הלבנת הון (דיווח כוזב) הוא הסתמך על עצות משפטיות של עורכי דינו, שכן מדובר בטענה כבושה שאין לתת בה אמון. המדינה טוענת כי אין לקבל גם את טענת המערער לפיה אין להרשיעו בעבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות. המדינה גורסת כי לו ידעה גאון אחזקות מלכתחילה, טרם ההתקשרות עם זכרננקו השקעות (להבדיל מרגע הגילוי בפועל), כי המערער הינו בעל זכויות בחברה וכי זו נרשמה באופן כוזב ברשם החברות - לא הייתה חותמת עמה על הסכם, במיוחד לאור היותה של גאון אחזקות חברה ציבורית. כן טוענת המדינה, כי אף אם בשלב הראשון שלאחר גילוי המרמה הייתה מוכנה גאון אחזקות להמשיך בעסקה, הרי שבסופו של יום, זהותם האמיתית של בעלי המניות בזכרננקו השקעות ומצג השווא בענין זה הובילו אותה לבטל את העסקה. ממילא, טוענת המדינה, לו היה עו"ד גוטליב יודע על מצג השווא של המערער, לא היה נותן ידו לקיום העסקה. באשר לקביעת בית המשפט כי המערער ביצע רישום כוזב במסמכי תאגיד, טוענת המדינה כי יש לדחות את טענת המערער כי אי רישום זכויותיו ברשם החברות אינו מהווה רישום כוזב במסמכי תאגיד. זאת, לטענת המדינה, מאחר שלא אי הרישום ברשם החברות הוא שמהווה עבירה, אלא הרישום הכוזב במסמכי הקמת החברות, הכוללים מסמכי תאגיד מובהקים כמו תקנון החברה ובקשה לרישום החברה ברשם החברות. עוד טוענת המדינה כי אין צורך בענייננו להכריע בשאלה האם חובה לרשום נאמנות על פי דיני החברות, אלא די בעצם העובדה שהרישום במסמכי התאגיד כלל נתונים שלא שיקפו את המציאות במטרה להסתיר את זכויות המערער בזכרננקו השקעות, כדי לקבוע שהמערער ביצע דיווח כוזב במסמכי תאגיד. לטענת המדינה, המערער מסר בחקירתו

כי הסתרה זו הייתה מכוונת, וטענתו כי הסתמך על עצה משפטית נדחתה על ידי בית המשפט קמא כגרסה כבושה ובלתי אמינה. עוד נטען כי המערער ועו"ד זהבי הואשמו כמבצעים בצוותא של עבירת הרישום הכוזב, ונוכח קביעת בית המשפט כי לא התקיים בעו"ד זהבי היסוד הנפשי הדרוש לשם הרשעה, אחריות המערער לביצוע העבירה קמה מכוח היותו "מבצע באמצעות אחר" (בענייננו באמצעות עו"ד זהבי) לפי סעיף 29(ג)(3) לחוק העונשין. המדינה טוענת כי היא אמנם לא טענה במהלך המשפט כי שטרי העברת המניות בזכרנקו השקעות הושגו במרמה, אך הרשעת המערערים בעבירות שיוחסו להם עומדת על כנה בין אם העברת המניות הושגה במרמה בין אם לאו.

המדינה מבקשת לדחות את טענות המערער גם בנוגע להרשעתו בעבירה של הטרדת עד לפי האישום השלישי, וטוענת כי דברי המערער לישראל מהווים הטרדה אשר אינה בגדר זוטי דברים, כאשר שאלת תחושתם הסובייקטיבית של פקידי הבנק אינה רלבנטית לענין ההרשעה.

39. בדיונים שנערכו לפנינו בימים 18.7.2016 ו- 15.1.2017 חזרו באי כוח הצדדים על עיקרי טענותיהם באריכות. המדינה הדגישה כי אין מקום להתערב בעונשו של המערער, המצוי ברף התחתון של מתחם העונש ההולם שנקבע, וזאת נוכח עברו הפלילי (הכולל בין היתר הרשעה בשבועת שקר מסוף שנת 2014) ובשל העדר נסיבות אישיות מקלות מיוחדות. כן טענה המדינה כי אין מקום להתערב בגזר דינה של המערערת ובהחלטה לחלט את מלוא הסכום שהעביר זכרנקו לחשבון זכרנקו השקעות (38.8 מיליון ₪).

דין והכרעה

40. כפי שצינתי בראשית הדברים, עניינו של הערעור שלפנינו הוא בפרשיה סבוכה מאוד שבה רב הנסתר על הגלוי, כאשר נדמה שהיחיד שבאמת יכול היה לשפוך אור על קורותיה המלאות הוא אותו גיבור נוכח-נפקד בשם זכרנקו, אשר עקבותיו נעלמו כאמור זה מכבר. על רקע המסתורין האופף את הפרשיה יש להבין את העובדה שכתב האישום שהוגש נגד המערערים תוקן 3 פעמים ואת היקפה של הכרעת הדין דלמטה המתפרסת כאמור על פני 115 עמודים - והכל בניסיון של המדינה ובית משפט קמא להגיע לחקר האמת באופן המיטבי, בהתבסס על החומר הראייתי אשר בכל זאת עמד לנגד עיניהם.

41. בטרם אדון בטענות המערערים נגד הרשעתם בכל אחד מ-3 האישומים שיוחסו להם, אעיר כבר כעת כי חלק ניכר מהטענות מכון נגד ממצאי עובדה ומהימנות שקבע בית משפט קמא, וכידוע, הלכה היא שאין זה מדרכה של ערכאת הערעור להתערב בממצאי עובדה ומהימנות של הערכאה הדיונית (ע"פ 9352/99 יומטוביאן נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(4) 632, 646 (2000); ע"פ 1442/06 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 23 (1.9.2008); וע"פ 8146/09 אבשלום נ' מדינת ישראל, פסקאות 21-13 (8.9.2011)).

א. האישום הראשון

42. כמפורט לעיל, המערערים הורשעו במסגרת אישום זה בכך שקשרו קשר לזיופו של ייפוי כוח הנחזה להיות חתום על ידי זכרנקו,

ולפיו מייפה האחרון את כוחו של המערער לבצע בשמו פעולות שונות, ובהמשך אכן זיפו את חתימתו של זכרנקו על גבי יפוי כוח כאמור אשר הוכן על ידי עו"ד זהבי.

43. המערערים טענו כי הרשעתם בזיוף יפוי הכוח מתבססת על 4 נדבכים - עדות מומחה, מראה עיניים, שקרי הנאשמים ושיקולי היגיון - וטענו כאמור נגד כל אחד מנדבכים אלה, תוך שהתמקדו בטענה כי זכרנקו היה רחוק מלהיות "תמים" או "אוויל חסר בינה", אלא היה איש עסקים מצליח, פיקח ומנוסה אשר רחש אמון רב למערערים, ומשכך נכון היה לייפות את כוחו של המערער לפעול ברכושו. עם זאת, עיון בחלקים הרלבנטיים להכרעת הדין, כפי שפורטו בפסקאות 9-13 לעיל, מלמד כי הרשעת המערערים בזיוף יפוי הכוח מתבססת בעיקר על אימוץ מסקנתו המקצועית של מומחה התביעה, לפיה החתימה שעל יפוי הכוח הינה ניסיון חיקוי של זיפן. מראה העיניים - היינו התרשמותו הבלתי אמצעית של בית המשפט מהשוני הבולט שבין תכונותיה הצורניות של החתימה שבמחלוקת לבין אלו של דוגמאות החתימה האותנטיות של זכרנקו - לא שימש נימוק עצמאי להרשעת המערערים. הוא נזכר בבחינת הערת אגב במשפט קצר בהכרעת הדין (בפסקה 56) לתמיכה במסקנת מומחה התביעה. שקרי המערערים ועו"ד זהבי לא שימשו אף הם נימוק עצמאי להרשעת המערערים בזיוף יפוי הכוח, ובית המשפט קבע כי הם אך "מחזקים את ראיות התביעה" (בפסקה 78; הדגשה לא במקור). חיזוק נוסף הוא הימצאות יפוי הכוח בכספת ביתו של המערער ושקריו לגבי הכספת. הערת בית המשפט כי נוכח אופיו הסגור וה"קמצני" של זכרנקו קשה לקבל כי חתם על יפוי כוח המאפשר למערער שליטה בנכסים בשווי מאות מיליונים (הערה שמכונה על ידי המערערים "שיקולי היגיון") - נזכרה בחלק אחר של הכרעת הדין אשר לא עסק בהרשעת המערערים בעבירות מושא האישום הראשון (בעמ' 61-62), ולא שימשה אפוא בסיס להרשעת המערערים בעבירות אלו.

החלטתו של בית משפט קמא להרשיע את המערערים בזיוף יפוי הכוח בהסתמך על אימוץ מסקנת מומחה התביעה בדבר זיוף החתימה שעל גביו (כאשר שקרי הנאשמים כאמור מחזקים אותה), מבלי הצורך להיזקק לשיקולי היגיון כלשהם, היא ברורה ומובנת: הן המערערים והן עו"ד זהבי העידו כי זכרנקו חתם על יפוי הכוח בנוכחותם, כאשר עו"ד זהבי אף אימת בחתימתו את חתימת זכרנקו, והמערער חתמה כעדה לחתימת זכרנקו בפניה. ככל שייקבע אפוא כי החתימה הנחזית להיות של זכרנקו אינה של האחרון, ובהינתן שהמערערים ועו"ד זהבי לא סיפקו הסבר חלופי להימצאותה של חתימה מזויפת על גבי יפוי הכוח, ברי כי המסקנה המתבקשת והמתחייבת היא כי החתימה שבמחלוקת זויפה על ידי המערערים (ואולי גם על ידי עו"ד זהבי, שלזיכויו מהעבירות אתייחס בהמשך). זאת, אף אם אין קיימות סתירות מהותיות בתוך ובין גרסאותיהם של המערערים ועו"ד זהבי, וגם אם היחסים שבין זכרנקו למערער היו כאלה של "אהב דבק מאח" (משלי יח, כד).

על יסוד האמור, אבחן אם יש ממש בטענות המערערים נגד קביעת בית המשפט כי החתימה שעל גבי יפוי הכוח הינה מזויפת.

44. באשר לטענותיהם המפורטות של המערערים נגד העדפתו של בית המשפט את חוות דעת מומחה התביעה רפ"ק נב על פני זו של מומחה ההגנה נפתלי, ואימוצו את מסקנת מומחה התביעה כי החתימה שבמחלוקת אינה של זכרנקו אלא ניסיון חיקוי של זיפן. הלכה היא כי ערכאת הערעור תיטה שלא להתערב בהחלטת הערכאה הדיונית לאמץ את ממצאיהן ומסקנותיהן של חוות דעתו ועדותו של מומחה אחד ולהעדיף על פני אלה של מומחה אחר, והיא תעשה כן רק במקרים חריגים שבהם נפלה טעות ברורה ובולטת בהחלטת הערכאה הדיונית:

"הכרעה בין חוות-דעת של מומחים המוגשות לבית המשפט, מתבססת, בין היתר, על התרשמותה של ערכאת הדיון ממהימנותם של העדים ומקצועיותם, ומידת השכנוע בעמדות שהציגו כמו גם על התחשבות בכוחן המשכנע של העמדות שהוצגו נוכח הראיות האחרות שבתיק, ניסיון החיים והשכל הישר. 'עדותו של מומחה' - כך נקבע - 'נבחנת על ידי בית המשפט בשני מישורים: מישור המהימנות האישית - במסגרתו נבחנת מהימנותו של המומחה ככל עד אחר; ומישור האמינות המקצועית - במסגרתו נבחנים רמתו המקצועית של המומחה, וטיב ואופי הבדיקה או הבירור האחר שערך ואשר מכוחם הגיע למסקנותיו' (ע"פ 1839/92 אשקר נ' מדינת ישראל (4.9.1994) פסקה 4 לפסק דינו של השופט קדמי. והשוו: ע"א 1639/01 קיבוץ מעיין צבי נ' קרישוב, פ"ד נח(5) 215, 240-237 (2004); עניין בלזר בעמ' 419; א' סטרשנוב 'ראיות מדעיות ועדות מומחים בבית המשפט' רפואה ומשפט - ספר היובל (2001) 177).

ההכרעה בין חוות דעת מומחים שקולה, אפוא, להכרעה בממצאי עובדה ומהימנות, ומשכך, ההתערבות בה נעשית במשורה ורק במקרים חריגים בהם נפלה טעות ברורה ובולטת בהעדפתה של חוות דעת אחת על פני רעותה (ע"פ 1242/06 צור נ' מדינת ישראל (13.6.2007), פסקה 18 לפסק דינו של השופט ד' חשין; ע"פ 6131/01 מדינת ישראל נ' פרבשטיין, פ"ד נו(2) 24, 30 (2001))" (ע"פ 10715/08 ולס נ' מדינת ישראל, פסקה 34 לפסק דינו של השופט לוי (1.9.2009)).

כן ראו ע"פ 2566/14 גלפונד נ' מדינת ישראל, פסקה 31 (17.2.2016); ע"פ 6809/09 מלינובסקי נ' מדינת ישראל, פסקה 37 (31.3.2011); וע"פ 7010/09 אבשלומוב נ' מדינת ישראל, פסקה 14 לפסק דינו של השופט עמית (5.7.2012).

המקרה שלפנינו אינו אחד מהמקרים החריגים שבהם ראוי שערכאת הערעור תתערב בהכרעתה של הערכאה הדיונית בין חוות דעת של מומחים. בית משפט קמא ביכר את חוות דעתו של רפ"ק ניב לאחר שבחן לעומק את חוות הדעת של מומחי התביעה וההגנה, שמע ארוכות את עדויותיהם והתרשם באופן בלתי אמצעי מתשובותיהם במסגרת החקירות שנערכו על ידי באי כוח הצדדים. בית המשפט לא הסתפק בהסבר לקוני של העדפתו את חוות דעתו ועדותו של רפ"ק ניב, אלא פירט באריכות יתרה (בעמ' 14-39) אודותיה ואודות ניסיונות ההגנה לערער את מהימנותם של ממצאיו של רפ"ק ניב, וקבע בסופו של דבר כי יש לאמץ את מסקנתו כי החתימה שבמחלוקת הינה ניסיון חיקוי של זיפן. זאת, כאמור, "בשל הגיונה וסבירותה, נוכח דוגמאות החתימה שנבחנו מול החתימה שבטיעון - דוגמאות חתימה שאינן נוגעות בשורת הדפוס, ולאור הניגודים בתכונות הכתיבה, שאף מומחה ההגנה מצא כי קיימים" (פסקה 67 להכרעת הדיון). זהו המקום גם להזכיר כי אין בעצם קיומם של חילוקי דעות בין מומחים כדי לגרוע ממשקלה של חוות הדעת שאותה מצא בית המשפט מהימנה ואמינה לאחר בחינה ודרישה (ע"פ 7939/10 זדורוב נ' מדינת ישראל, פסקה 43 לפסק דינו של השופט עמית (23.12.2015)). על כן, ומאחר שהמערערים לא הביאו כל ראיה שיש בה כדי להטיל ספק או להצביע על "טעות ברורה ובולטת" בהעדפתו של בית משפט קמא את חוות דעתו של רפ"ק ניב על פני זו של מומחה ההגנה נפתלי, אין כל עילה להתערבות בהחלטת בית המשפט לאמץ את המסקנה כי החתימה שעל יפיו הכוח הינה מזויפת.

45. אין מקום להתערב גם בהחלטת בית משפט קמא שלא לייחס כל משקל להעתק צילומי של מסמך בנקאי שוויצרי משנת 1996 אשר ביקשה ההגנה להגיש, הנושא לכאורה חתימה של זכרנקו הנוגעת בשורת הדפוס (תכונת כתיבה אשר אינה אופיינית לדוגמאות החתימה האותנטיות של זכרנקו שנבחנו על ידי מומחי הצדדים, אך כן מופיעה בחתימה שעל יפיו הכוח). אף מבלי להתייחס לבעיות הקבילות המתעוררות במקרה זה, המדובר כאמור בהעתק צילומי של מסמך, להבדיל ממקור, כאשר אין כל ראיה שהחתימה שעליו היא אכן של זכרנקו, למעט חוות דעתו של מומחה ההגנה לפיה "קרוב לוודאי" שזוהי חתימתו. כפי שהטעים בית משפט קמא, "כאשר מדובר בצילום, ורוצים לזייף חתימה - אין כל קושי לצרף מסמך עליו מצויה חתימה אמיתית לצילום ולצלמו פעם נוספת". משכך קיימת חשיבות רבה לצירוף המסמך המקורי, ולמצער לזימונו של נציג רלבנטי מטעם הבנק השוויצרי שיאשר את אמינות ההעתק הצילומי, ולו מבחינת המשקל שראוי לייחס לראיה. זאת ועוד, אף מומחה ההגנה עצמו אישר בחקירתו הנגדית כי יתכן שההעתק

הצילומי מזויף, והודה כי לא בדק אותו בבדיקה מיקרוסקופית. למעלה מן הצורך, אציין כי גם אם היה מוכח שהחתימה שעל גבי ההעתק הצילומי היא חתימה אותנטית של זכרנקו, אין בכך כדי לסתור את חוות דעת מומחה התביעה, שכן ההבדלים בין החתימה על ייפוי הכוח לדוגמאות החתימה האותנטיות של זכרנקו אינם מתמצים אך במיקום החתימה ביחס לשורת הדפוס. יתרה מזו, מדובר במסמך הנושא חתימה שנחתמה 13 שנה לפני המועד שבו חתם זכרנקו לכאורה על ייפוי הכוח מושא המחלוקת, ולכן המשקל שיהא ראוי לייחס לעובדה ששתי החתימות נוגעות בשורת הדפוס הוא מזערי ומוגבל, מקום בו לא הוצגו דוגמאות חתימה עדכניות יותר של זכרנקו אשר הינן בעלות תכונה דומה.

46. יש לדחות גם את טענת המערער כי שגה בית המשפט כששלל את האפשרות שזכרנקו חתם על ייפוי הכוח בעמידה. כאמור, בית המשפט הסכים כי חתימה של זכרנקו על ייפוי הכוח בעמידה עשויה להניב צורת חתימה שונה מזו של חתימות של זכרנקו שנחתמו בישיבה. עם זאת, בית המשפט קבע כי הגרסה היחידה התומכת באפשרות שזכרנקו עמד בעת שחתם על ייפוי הכוח באה מפי המערער, והיא לא נטענה במשטרה או בבית המשפט על ידי המערער ועו"ד זהבי. זאת ועוד, בית המשפט תמה על כך שבאי כוח ההגנה לא מצאו לחקור את מומחה התביעה על האפשרות שזכרנקו חתם על ייפוי הכוח בעמידה, ועל כך שמומחה ההגנה לא סיפק הסבר לשוני הבולט שבין החתימה שבמחלוקת לבין חתימת זכרנקו על מסמך דיסקונט, על אף שאלו נחתמו לטענת המערערים ועו"ד זהבי באותו הזמן ובאותו האופן (בין אם בעמידה ובין אם בישיבה).

47. נוכח דחיית טענות המערערים נגד אימוץ המסקנה כי החתימה שעל גבי ייפוי הכוח הינה מזויפת, הרי שבדין הרשיע בית משפט קמא את המערערים בעבירת הזיוף בנסיבות מחמירות. הרשעה זו מוצאת כאמור חיזוק ממשי בסתירות הברורות והגלויות שבין ובתוך גרסאותיהם של המערערים ועו"ד זהבי, כפי שפורטו בהרחבה בפסקה 11 לעיל. כאמור, בניגוד לטענת המערערים, בית משפט קמא לא ביסס את הרשעת המערערים על "מראה עיניים" ו"שיקולי היגיון", אך ברי כי אף אלה תומכים בהרשעת המערערים בעבירת הזיוף.

48. משנקבע שזיוף ייפוי הכוח בוצע על ידי המערערים בצוותא חדא, צדק בית משפט קמא בהרשיעו אותם גם בעבירה של קשירת קשר לפשע (זיוף בנסיבות מחמירות), אף שהדין שערך בנדון היה מוגבל. זאת, כפי שטענה המדינה, מאחר שאין כל ספק שזיוף ייפוי הכוח בענייננו דרש הכנה, דיוק ותחכום, ולכן ברור לכל כי קדם לו תכנון משותף של המערערים וכי אין המדובר במעשה ספונטני או כזה שנעשה בהחלטה אקראית או רגעית של השניים.

49. ועתה לטענתם העיקרית של המערערים, שדומה כי עליה השליכו את עיקר יהבם לענין הרשעתם בעבירות מושא האישום הראשון, ולפיה בהרשיעו את המערערים בזיוף ייפוי הכוח, לצד זיכוי את עו"ד זהבי מביצועו, דיבר בית משפט קמא "בשני קולות" הסותרים זה את זה באופן שאינו ניתן ליישוב. הותרתי את הדין בטענה זו לשלב הנוכחי, שכן משהגעתי למסקנה כי צדק בית משפט קמא בקבעו כי אין כל ספק שהמערערים קשרו קשר וזיפו את חתימתו של זכרנקו על גבי ייפוי הכוח, הרי שאין כל נפקות או השלכה לזיכוי של עו"ד זהבי על שאלת אשם של המערערים.

כידוע, לא בכל מקרה שבו קיימת שונות או אי התאמה בין ההכרעות המתקבלות בעניינם של שותפים לדבר עבירה מתעורר הקושי של דיבור של בית המשפט בשני קולות. קושי זה מתעורר אך ורק במקרים שבהם הכרעותיו של בית המשפט כוללות ממצאים

עובדתיים הסותרים חזיתית זה את זה, באופן שאינו ניתן ליישוב:

"לא כל אי התאמה בין הכרעות דין מהווה עילה להתערבות שיפוטית שתכליתה ליצור את ההתאמה המתבקשת. רק מקום שמתעוררת סתירה מהותית וממשית בין שתי ההכרעות, שאינה ניתנת ליישוב, עולה ההצדקה להתערבות שיפוטית (ע"פ 4391/03 אבו ריא נ' מדינת ישראל; מ"ח 9054/03 לזרובסקי נ' מדינת ישראל (28.12.05) (השופט נאור) (פסקה 19)). מקום שהסתירה בין שתי ההכרעות ניתנת ליישוב על פי מושכלות חיים בסיסיות, או אם מקורה בהבדלים בתשתית הראייתית, כי אז על פי רוב אין עילה להתערבות. אם לעומת זאת, לא ניתן ליישב את הסתירה באורח ענייני, והתשתית הראייתית בשתי הכרעות הדין הינה זהה בעיקרה, כי אז לרוב אין מנוס מהתערבות שיפוטית למניעת הסתירה, כדי להבטיח תוצאה צודקת ומניעת עוול" (ע"פ 8250/06 פוטומקה נ' מדינת ישראל, פסקה 6 לפסק דינה של השופטת פרוקצ'יה ((6.11.2008)).

וראו גם ע"פ 144/92 קבלרו נ' מדינת ישראל, פ"ד מח(2) 407, 413-414 (1994); ע"פ 481/12 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (30.12.2014), להלן: ענין פלוני; וע"פ 4205/14 בן יצחק נ' מדינת ישראל, פסקה 67 (29.5.2016), להלן: ענין בן יצחק.

המבחן המנחה בסוגיה, "מבחן הסתירה המהותית", כפי שהוגדר על ידי השופט א' ריבלין בענין זגורי (דנ"פ 4971/02 זגורי נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(4) 583 (2004)), קובע כי בית המשפט יתערב במצב של אי התאמה בין הכרעות דין רק מקום בו "יש בזיכויו של האחד כדי להשמיט את הקרקע מתחת להרשעתו של אחר" או כאשר "ההרשעה והזיכויו אינם יכולים, מבחינה מהותית-עניינית, לחיות זו לצד זה" (שם, בעמ' 613. ראו גם ע"פ 4391/03 אבו ריא נ' מדינת ישראל, פ"ד ס(3) 520, 545-546 (2005); ע"פ 10407/07 אוליינקוב נ' מדינת ישראל, פסקה 18 לפסק דינו של השופט לוי (14.4.2010); ענין פלוני, בפסקה 10; ענין בן יצחק, בפסקה 68; ולאחרונה ממש: ע"פ 8133/15 יונס נ' מדינת ישראל, פסקה 18 (5.4.2017)).

בענייננו, זיכויו של עו"ד זהבי אינו מבוסס על קבלת גרסתו, אלא על ספק שהתעורר אצל בית המשפט באשר למודעותו של עו"ד זהבי לתכנית הזיוף. בית המשפט סבר (ובלשונו: "נוטה אני לחשוב..."), פסקה 167 להכרעת הדין) כי עקב כניעתו של עו"ד זהבי ללחצי המערער לכתוב את המכתב המאשר כי יפוי הכוח נחתם במשרדו, הסתבך עו"ד זהבי במסכת של שקרים אשר אילצה אותו לדבוק בגרסה השקרית לפיה זכרננקו חתם על יפוי הכוח המזויף בפניו. משכך, ובהעדר ראיה אחרת לכך שעו"ד זהבי היה מודע לתכניתו של המערער לזייף את החתימה שעל יפוי הכוח, קבע בית המשפט כי הוא מאמין לגרסת עו"ד זהבי לפיה לא היה שותף לתכנית זו. כאמור, חיזוק לקביעה האמורה מצא בית המשפט בעובדה שעו"ד זהבי לא היה שותפו לעסקים של המערער ולא קיבל ממנו כל טובת הנאה לבד משכר טרחת עו"ד בסך כ- 200,000 ₪. אע"פ, בזהירות המתחייבת ולמעלה מן הצורך (שכן המדינה לא ערערה על זיכויו של עו"ד זהבי, וזה לא הביא אפוא את טיעוניו בפנינו), כי מסקנה זו של בית משפט קמא אינה נקייה מספקות, וזאת נוכח העובדה שייפוי הכוח המזויף נושא את חתימתו של עו"ד זהבי המאמתת לכאורה את חתימת זכרננקו עליו. חתימה זו של עו"ד זהבי על יפוי הכוח מצביעה לכאורה על כך שמעורבותו בנדון לא החלה בכתיבת המכתב המאשר השקרי האמור, אלא כבר בשלב זיפוי של יפוי הכוח. על כל פנים, וכפי שפירטתי בהרחבה לעיל, הרשעת המערער בקשירת קשר ובזיוף חתימת זכרננקו על גבי יפוי הכוח הינה מבוססת היטב ומחוזקת בשלל ראיות, והיא כלל אינה תלויה בשאלת אחריותו או מודעותו של עו"ד זהבי לתכנית ומעשי המערער. לפיכך, אין אפוא בזיכויו של עו"ד זהבי, אשר בית משפט קמא לא חסך שבטו בתיאור הרשלנות רבתי ואי המקצועיות המשועת שהפגין לכל אורך הדרך בטיפולו בענייני המערער, כדי לשמוט את הקרקע תחת הרשעתם של המערער, וממילא אין בענייננו ולא כלום עם "דיבור בשני קולות".

ב. האישום השני

50. כמפורט לעיל, אין מחלוקת בין הצדדים כי המערער לא הצהיר או דיווח בשום שלב באופן "רשמי" כי הוא בעלים של מחצית ממניות פושקין וחברות זכרנקו - לא בהצהרת הנהנה של חשבונות הבנק של חברות אלו, לא במסמכי ההקמה של חברות זכרנקו ולא במסגרת המו"מ שניהלה זכרנקו השקעות מול גאון אחזקות. סלע המחלוקת הוא בשאלה האם בעצם אי דיווחים אלה ביצע המערער את העבירות בהן הואשם במסגרת האישום השני - קרי, איסור הלבנת הון (דיווח כוזב), רישום כוזב במסמכי תאגיד וקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות.

51. באשר להרשעת המערער בביצוע עבירה של איסור הלבנת הון (דיווח כוזב). אין חולק כי נוכח הימנעות המערער מלרשום בהצהרת הנהנה של חשבונות פושקין וחברות זכרנקו את זכויותיו במחצית מניותיהן, נמסר על ידי הבנק דיווח חסר לרשות לאיסור הלבנת הון בנוגע לזכרנקו השקעות. המערער טוען כי אי דיווח זה נובע מהסתמכותו על חוות דעתו המשפטית של עו"ד זהבי, לפיה בעלות בחברות עוברת רק עם הרישום ברשם החברות. לטענתו, מאחר שלא נרשם ברשם החברות כי הוא בעלים בפושקין ובחברות זכרנקו, הוא לא ראה עצמו בעלים בהן, ומשכך לא דיווח על זכויותיו לבנק. כן טוען המערער כי משזוכה עו"ד זהבי מעבירה זו, היה מקום לזכות אף את המערער מביצועה. מדובר למעשה בחזרה על טענות דומות שהעלה המערער בבית משפט קמא, אשר דחה אותן מכל וכל, ואף אני לא מצאתי לקבלן. בית המשפט קבע כי טענת ההסתמכות של המערער על ייעוץ משפטי שקיבל מעו"ד זהבי (או מעו"ד ברמי) היא טענה כבושה אשר צצה לראשונה בעדותו של המערער בבית המשפט, מבלי שנזכרה כלל בחקירותיו במשטרה, וכי מחומר הראיות עולה כי המערער לא פנה כלל לקבלת ייעוץ משפטי מסודר בנושא רישום החברות במסמכי הקמת חברות זכרנקו ובמסמכי חשבונות פושקין וחברות זכרנקו. זאת ועוד, בית המשפט עמד על כך שמחקירותיו של המערער במשטרה עולה כי כבר מעת חתימת זכרנקו על השטרות להעברת מחצית ממניות פושקין וחברות זכרנקו לידי המערער, ראה בעצמו האחרון בעלים בחברות אלו. בית המשפט אף הדגיש כי המערער הודה במשטרה כי הוא נמנע בכוונה מלרשום ברשם החברות את מניותיו בפושקין ובחברות זכרנקו ולא הצהיר בבנק על בעלותו בפושקין, וזאת משום שניסה ליצור את הרושם שהחברות הנ"ל הן בבעלות "אוליגרך רוסי" כמו זכרנקו. המערער לא הציג לפנינו כל ראיה שיש בה כדי להצדיק סטייה מקביעות אלו, ומשכך יש לדחות את טענותיו נגד הרשעתו בביצוע העבירה של איסור הלבנת הון (דיווח כוזב).

52. יש לדחות אף את טענות המערער ביחס להרשעתו בביצוע עבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות. המערער טוען כי גאון אחזקות הייתה מתקשרת עם זכרנקו השקעות בעסקה למכירת גאון נכסים וממשיכה בקידומה גם אם הייתה יודעת כי המערער הוא בעל זכויות בחברה. לטענתו, גאון אחזקות הייתה מעוניינת בביטול העסקה אך ורק בשל היעלמותו של זכרנקו ו"השמועות" שלו לה, ולא בשל היות המערער בעלים בחברה. טענה זו אין בה ממש. אכן, אנשי גאון אחזקות לא פעלו מיידית לביטול העסקה עם המערער לאחר שהתוודעו לעובדת היותו בעלים בזכרנקו השקעות ופושט רגל לשעבר, והם עשו כן רק לאחר שהרשות לניירות ערך החלה לגלות ענין בגורל השלמת העסקה. אלא שאין משמעות הדבר כי לו הייתה הבחירה בידיה, הייתה גאון אחזקות בוחרת מלכתחילה להתקשר בהסכם כה משמעותי עם זכרנקו השקעות. ההיפך הוא הנכון, וקא ראייה הימנעותו העקבית של המערער מלחשוף את זהותו האמיתית בפני עו"ד גוטליב ואנשי גאון אחזקות, לצד הנימוקים שניתנו לביטולה הסופי של עסקת רכישת גאון נכסים, ובהם הפיכתו של המערער לבעל השליטה בזכרנקו השקעות, אשר אימתו את חששו של המערער מלהצהיר אודות זכויותיו בחברה. זאת ועוד, מקובלת עלי טענת המדינה כי גם עו"ד גוטליב, לו היה יודע על מצג השווא של המערער, לא היה נותן ידו לקידום העסקה.

53. עיון בפסק דינו של בית משפט קמא מגלה כי על אף שהמערער הואשם בביצוע עבירה של רישום כוזב במסמכי תאגיד, ועל אף שבית המשפט דן בטענות הצדדים בהקשר זה וקבע כי המערער אכן ביצע את המעשים הרלבנטיים, המערער לא הורשע בסופו של דבר בביצוע עבירה זו, ככל הנראה בשל השמטה לא מכוונת של בית משפט קמא. עם זאת, מאחר שעצם ביצוע הרישום הכוזב הוזכר במסגרת הדיון בעונשו של המערער בגזר הדין, לא אפטור עצמי מלדון בטענות המערער ביחס לקביעות בית משפט קמא בנדון במסגרת הכרעת דינו.

המערער טוען כי בית משפט קמא שגה בקבעו כי העובדה שזכותו של המערער במניות חברות זכרנקו ופושקין לא נרשמה ברשם החברות מהווה רישום כוזב במסמכי תאגיד, שכן "רישום ברשם החברות אינו רישום בספרי תאגיד ואי רישום ברשם החברות של העברת מניות אינו רישום כוזב בספרי תאגיד". עיון בהכרעת דינו של בית משפט קמא מגלה כי אין בטענה זו כל ממש. קביעתו של בית המשפט כי המערער ביצע רישום כוזב במסמכי תאגיד אינה מבוססת על הרישום המוטעה ברשם החברות, כי אם על הרישום הכוזב שערך המערער במסמכי הקמת זכרנקו השקעות, הכוללים בין היתר עותק תקנון החתום בידי בעלי המניות הראשונים של החברה, אליו מצורפת הצהרה חתומה בידי כל אחד מבעלי מניות אלה, המהווים "מסמך של התאגיד" במשמעות סעיף 423 לחוק העונשין (לענין המשמעות הרחבה שניתנה בפסיקה להגדרת "מסמך של התאגיד", ראו יעקב קדמי על הדין בפלילים 1108 (מהדורה חדשה, 2013), להלן: קדמי). ובלשונו של בית משפט קמא -

"מסמכי הקמת החברה, כפי שנערכו, ציינו את זכרנקו בלבד כבעל מניות, ואת נאשם 1 [המערער - מ.מ.] כמנהל. מטבע הדברים, מסמכים אלו כללו, בין השאר, את טופס 1 לפי תקנות החברות (דיווח, פרטי רישום וטפסים), תש"ס-1999, אליו נדרש לצרף 'עותק תקנון חתום בידי בעל/י המניות הראשונים... שלו מצורפת הצהרה חתומה בידי כל אחד מבעלי המניות הראשונים', אלא ששמו של נאשם 1 נפקד מהם" (פסקה 186 להכרעת הדין).

כאמור, המערער נמנע מלרשום את שמו כאחד מבעלי המניות בזכרנקו השקעות, ואף לא ציין כי זכרנקו מחזיק מחצית ממניות החברה בנאמנות. המדובר במצג אשר אינו משקף את המציאות, והוא מהווה "רישום כוזב" בהיותו כזה אשר "גם איש המקצוע לא ימצא בו את שצריך היה להיכלל בו" (ע"פ 2910/94 יפת נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(2) 430, 221 (1996). ראו גם ע"פ 2103/07 הורוביץ נ' מדינת ישראל, פסקה 152 (31.12.2008); וקדמי, בעמ' 1108-1109).

עוד יש לדחות את טענת המערער לפיה מי שביצע בפועל את הרישום - עו"ד זהבי - זוכה מכל אשמה, ולפיכך יש לזכות גם את המערער, אשר כלל אינו מצוי בנושא סבוך זה ולכן מסר את המלאכה לעורך דינו. כפי שצינתי לעיל, בית משפט קמא קבע כי המערער כלל לא פנה לקבל ייעוץ משפטי מסודר בשאלת רישום החברות במסמכי הקמת חברות זכרנקו. לא זו בלבד, אלא שהמערער, כמנהל החברה, הוא שהיה לאורך כל התקופה הרלבנטית לאישומים "המוציא והמביא היחיד בהתייחס לחברות, בכל הנוגע לרישומן, ניהול מרשמיהן, ופעולה בשמן" (פסקה 186 להכרעת דין), ומשכך עליו הייתה האחריות לוודא כי הרישומים במסמכי הקמת החברות והמסמכים הנלווים הם מדויקים ומשקפים את המציאות. אף אם נאמין למערער כי הוא מסר את מלאכת הרישום והקמת החברות לעו"ד זהבי, הרי שהוא לא פצה את פיו ולא תיקן את השגיאות אשר נפלו במסמכים האמורים, אף שראה עצמו כאמור כבעלים בחברות זכרנקו וידע כי הרישום לפיו זכרנקו הוא בעלים יחיד בהן - אינו אמת. זאת ועוד, תמוה כי המערער, אשר לדבריו אינו מצוי בנושא רישום החברות, בחר למסור מלאכה זו דווקא לעו"ד זהבי, בידועו כי זה כלל אינו עוסק בתחום החברות, במקום למסרה למשל לעו"ד גוטליב, אשר תחום שוק ההון הינו מומחיותו העיקרית.

54. מקובלת עלי קביעת בית משפט קמא כי הוכח לפניו שהמערער קיבל במרמה את שני שטרי העברת המניות בזכרונקו השקעות, הגם שהדבר לא נטען בכתב האישום המתוקן. כאמור, את מסקנה זו ביסס בית המשפט על עדות המערער, כמפורט בהרחבה בפסקה 21 לעיל, לפיה המערער הטעה את זכרונקו להאמין כי המסמכים עליהם חתם (שטרי העברת המניות והסכם הנאמנות), אשר לא תורגמו לו כדבעי, הינם "בסך הכל" מסמכים הקשורים לרכישת גאון נכסים, בעוד שבמציאות הם כלל לא עסקו בכך. כן קבע בית המשפט, כי נוכח התנהלותו הקמצינית של זכרונקו, אין כל סבירות כי הוא יבחר להעניק למערער "מתנה" שכזו, בשווי עשרות מיליוני ₪, לאחר חודשי היכרות קצרים בלבד. לא זו בלבד, קבע בית המשפט, אלא שעד להיעלמות זכרונקו, ומחשש שיראה בו מועל בכספו, לא העביר המערער את מניות זכרונקו השקעות על שמו, לא נטל ללא הרשאה כספים מחשבון זכרונקו השקעות, ואף לא ציין בפני פקידי הבנק, עו"ד גוטליב או אנשי גאון אחזקות כי הוא מחזיק בידיו את שטרי העברת המניות בחברה. עוד הזכיר בית המשפט, כי כבר ימים ספורים לאחר היעלמות זכרונקו החלו משיכות כספים "אדירות" מחשבון זכרונקו השקעות, ואלה שימשו לרכישת נכסים עבור המערער ומקורביו, ובייחוד עבור המערער, אשר עד אז הייתה שקועה בחובות ושרויה במצב כלכלי לא פשוט. מסקנת בית המשפט כי המערער השיג במרמה את שטרי העברת המניות מקובלת עלי אפוא, ולא מצאתי כל מקום להתערב בה. כמצוין לעיל (פסקה 21), בית משפט קמא לא הרשיע את המערער בעבירה כלשהיא בגין מעשיו אלה.

ג. האישום השלישי

55. כמפורט בפסקאות 7 ו-22 לעיל, המערער הורשע לפי עובדות אישום זה בהטרדת 3 עדי תביעה (ישראל, כפיר ו- דוד) אשר נחקרו במשטרה ונרשמו כעדים בכתב האישום (הן המתוקן והן בנוסחו המקורי), וזאת באמצעות אמרות מסוימות שהפנה המערער כלפי ישראל - בשיחות טלפון ובפגישה "פנים מול פנים" - ובהן כי הוא יודע עכשיו על שלושת פקידי הבנק הרבה יותר "דברים" מאשר ידע עליהם בעבר; כי הוא ראה את הודעותיהם במשטרה וכי בדעתו לתבוע את כפיר ודוד באופן אישי עקב הודעות אלו; וכי "בשבוע הבא" יקבלו פקידי הבנק האמורים "מכתב מסודר בנושא וכנראה שאנשים צריכים לשלם באופן אישי, על מנת לא לעשות טעויות כאלה בעתיד". ישראל העביר את תוכן השיחה ליתר העובדים, ועקב האמור גבר חששם של אלה מהמערער.

יש לדחות מכל וכל את טענת המערער כי הדברים שאמר לישראל אינם מהווים הטרדת עד או כי המדובר בזוטי דברים. סעיף 249 לחוק העונשין, אשר כותרתו "הטרדת עד", קובע כי -

"המטריד אדם בנוגע להודעה שמסר האדם, או עומד למסור, בחקירה על פי דין, או בנוגע לעדות שמסר האדם, או עומד למסור, בהליך שיפוטי, דינו - מאסר שלוש שנים".

המונח "הטרדה" לפי סעיף זה פורש בהרחבה בענין בלזר, שם קבע הנשיא מ'שמגר את הדברים הבאים:

"מבלי לנסות למצות כאן את משמעותו של המונח 'הטרדה' ניתן איפוא לומר, כי הטרדה כוללת, לצורך ענייננו, כל פנייה אל אדם בדיבור או במעשה שיש בו כדי לטרדו ממנוחתו או מעיסוק באותם עניינים שהוא בוחר לו מרצונו. הדבר כולל, בין היתר, פניות טלפוניות המעמיסות על זמנו, צלצולי סרק בדלת או בטלפון, מעקבים גלויים או נסתרים, צעידה בעקבות אדם, עריכת משמרות, פניות אליו כדי שישב ויבחן טענותיו והאשמותיו, בייחוד בלוויית איום מוסווה ששמו או משרתו ייפגעו, לרבות הזמנתו למקום שלא ביוזמתו בקשר לעדותו ודברים כיוצא באלה, שיש בהם כדי להעסיק אדם בעניינים, שאינם אלא, כלשון העם, בלבול מוח גרידא" (ע"פ 526/90 בלזר' מדינת ישראל, פ"ד מה(4) 133, 175 (1991). ראו גם רע"פ 9689/05 סלע נ' מדינת ישראל, פסקה 8

(20.5.2009), להלן: ענין סלע).

אין כל ספק כי פניותיו החוזרות של המערער לישראל, תוך התייחסות גם לפיקידי הבנק האחרים המשמשים עדי תביעה, מהוות "הטרדה" אף לפי הגדרות מצומצמות יותר מההגדרה הרחבה המקובלת בפסיקה. אין גם כל משמעות לטענה שישראל לא ראה את הדברים שאמר לו המערער כאיום "בזמן אמת", שכן, כפי שנקבע בענין בלזר, "סעיף העבירה מתייחס רק למבצע העבירה, היינו למטריד, ואין בין יסודותיו הוראה, ממנה עולה כתנאי להתקיימותה של העבירה, שמלאכת ההטרדה האכן צלחה בידי מבצעה, וכי האדם כלפיו כוון מעשה העבירה אכן חש סובייקטיבית מוטרד" (שם. ראו גם ענין סלע, בפסקה 6). זאת, לצד העובדה שהגם שישראל לא ראה בדברים שאמר לו המערער משום איום בעת שאלה נאמרו, הוא דווקא כן הביע חשש מפני המערער במסגרת הודעה שנתן במשטרה. הטרדות חוזרות ונשנות אלו גם ודאי אינן חוסות תחת סייג זוטי הדברים, אף לא לפי הפירוש המרחיב ביותר שניתן להעניק לסייג זה (ראו בהקשר זה ג'ודי ברודר "תיחומו של סייג זוטי הדברים לאור לשונו של סעיף 34 לחוק העונשין" מחקרי משפט כא 495 (2005)).

ד. גזר הדין

56. נקודת המוצא היא כידוע, כי אין ערכאת הערעור נוטה להתערב בגזר דינה של הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים בהם נפלה בגזר הדין טעות מהותית, או שעה שהעונש שנגזר על ידה חורג באופן ממשי מרמת הענישה המקובלת או הראויה בנסיבות דומות (ע"פ 1397/16 מדינת ישראל נ' חמאיל (6.9.2016); ע"פ 3060/15 אבו רגייג נ' מדינת ישראל (21.7.2015); וע"פ 3856/13 גוני נ' מדינת ישראל (3.2.2014)).

57. לא מצאתי כי עונשיהם של המערערים חורגים לחומרה מרמת הענישה הראויה בנסיבות הענין. העבירות שבהן הורשעו המערערים הן חמורות ביותר, והביאו או עלולות היו להביא לפגיעה כלכלית חמורה בזכרונם ובאחרים ולרכישה בחטא של גאון נכסים, חברה ציבורית השווה עשרות מיליוני ₪. לא זו בלבד, אלא שהמדובר במעשים שתוכננו באופן מדוקדק וקפדני, והכל במטרה להסתיר מפני גורמים רבים (ובהם הרשות לאיסור הלבנת הון, רשם החברות, עורכי דין, מוסדות בנקאיים, גאון אחזקות וכמובן זכרונם עצמו) את כוונתם של המערערים להשתלט על רכוש יקר ערך וכספים בשווי רב שקשה לאמוד. מעשים אלה, אשר מטבעם הינם קשים ביותר לגילוי בידי רשויות אכיפת החוק, מחייבים ענישה מחמירה אשר תביא הן להרתעתם האישית של המערערים מפני ביצוע עבירות דומות בעתיד והן להרתעת הרבים, במטרה לשרש את התופעה של עבריינים המשתלטים במרמה ובערמומיות על רכושם של אלה ששמו בהם את מבטחם. אך לאחרונה עמדתי על האפקטיביות של ענישה מחמירה בגין עבירות כלכליות על הרתעתם של אלה השוקלים או הזוממים לבצען:

"... מחקרים שנערכו ביססו את הקביעה כי אפקט ההרתעה הנלווה להחמרה בענישה הוא בעל משקל רב יותר בהקשר של עבירות אנשי ציבור ועבירות כלכליות, וזאת להבדיל מאפקט חלש יותר בהקשר של עבירות רחוב ואלימות (חגית לרנאו עבריינות ואכיפת חוק 67 (2016) והאסמכתאות שם). ממצא זה מובן ואינו מפתיע, שכן עבירות אנשי ציבור ועבירות כלכליות מתבצעות בדרך כלל על ידי אנשים נורמטיביים בעלי מעמד חברתי, והאפשרות של עמידה בפני חקירה פלילית, משפט ועונשי מאסר, מרתיעה יותר מטבע הדברים 'אדם מן היישוב', ובוודאי אדם בעל מעמד חברתי וציבורי, לעומת מי שמנהל אורח חיים עברייני ומקיים מגע מתמיד עם מערכת אכיפת החוק, ובפרט מי שכבר עבר את 'החויה' של חקירה, משפט ומאסר. וראו גם דבריו ברוח זו של השופט א' רובינשטיין בע"פ 677/14 דנקנר נ' מדינת ישראל (17.7.2014), באשר לאפקטיביות הרתעת הרבים הנלווית לענישה בעבירות 'צווארון לבן'..."

(ע"פ 3927/16 מדינת ישראל נ' בר-זיו, פסקה 19 (23.2.2017)).

58. כאמור, בית משפט קמא העמיד את מתחם העונש ההולם בגין העבירות שביצע המערער על 2 עד 5 שנות מאסר, ובסופו של דבר השית על המערער 30 חודשי מאסר בפועל בלבד, בניכוי ימי מעצרו, ו-18 חודשי מאסר על תנאי. נוכח חומרת העבירות בהן הורשע המערער, מדובר בעונש על הצד המקל, וזאת אף בהתעלם מקביעת בית משפט קמא כי המערער השיג את שטרי העברת מניות זכרנקו השקעות במרמה. יש להתחשב גם בכך שלמערער עבר פלילי, כולל הרשעה אחרי הרשעתו מושא ערעור זה.

עונשה של המערער, העומד כאמור על 3 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, אף הוא כמובן מקל במיוחד, ומצוי מתחת לרף הענישה הראוי בגין העבירות שביצעה ובנסיבות המקרה דנן. בהינתן האמור, אין מקום לכל הקלה נוספת בעונשה של המערער, בעיקר כאשר בית משפט קמא כבר הביא בחשבון את כל אותן הנסיבות שהמערער מבקשת כעת לזקוף שוב לזכותה, ובין היתר מצבה הבריאותי והכלכלי ו"תרגיל החקירה" שערכה כלפיה המשטרה.

59. באשר להחלטה ליתן צו לחילוט רכוש בגובה מלוא שווי העבירות - 38.8 מיליון ₪. לטענת המערער, בהחלטה זו גילה בית משפט קמא את דעתו לפיה מלוא הסכום הנ"ל התקבל בעבירה, על אף שזהו אינו המצב לאשורו. עוד טוען המערער, כי בית משפט קמא לא ערך הפרדה בין מניותיו של זכרנקו בזכרנקו השקעות לבין מניותיו של המערער, כאשר הדיווח של המערער כי זכרנקו הינו הבעלים היחיד בזכרנקו השקעות הינו שגוי רק ביחס למחצית מניות החברה שהייתה למעשה בבעלות המערער, ואילו הדיווח לגבי מחצית מניות החברה שהייתה באותה העת בבעלות זכרנקו (לפני היעלמו) - היה נכון. משכך, טוען המערער כי לא היה מקום לחלט יותר מ- 50% מהסכום שנתפס.

ראשית, אעיר כי סעיף 21(א) לחוק איסור הלבנת הון קובע מספר חלופות לענין הרכוש שיחולט, כאשר שווי הרכוש "שנעברה בו העבירה" הינו רק אחת החלופות (לפי ס"ק 1)). שנית, וזה עיקר - טענת המערער כי דיווחו לבנק היה שגוי רק בכל הנוגע למחצית מניות זכרנקו השקעות שהייתה בבעלות המערער, ולא בנוגע למחצית המניות שהייתה בבעלות זכרנקו, מהווה למעשה חזרה על טענה שהעלה בפני בית משפט קמא ואשר נדחתה על ידו. בית המשפט קבע בהקשר זה כי "טענת ב"כ הנאשם שובת לב, אך אינני תמימת דעים עמו", וזאת, כפי שקבע בית המשפט, מאחר ש"בענייננו, תכלית העלמת הבעלות של הנאשם נועדה לאפשר שימוש במלוא הסכום לצורך קבלת דבר במרמה מחברת ב. גאון" (פסקה 35 לגזר הדין; ההדגשה במקור). משכך קבע בית המשפט כי מלוא הסכום שנתפס (38.8 מיליון ₪) מהווה "רכוש ששימש לביצוע העבירה" לפי סעיף 21(א)(1) לחוק איסור הלבנת הון, וקמה עילה עצמאית לחילוטו.

ואכן, אין לקבל את טענת המערער לפיה דיווחו לבנק כי זכרנקו הינו בעלי 100% ממניות זכרנקו השקעות לא היה שגוי לחלוטין כי אם "חצי נכון". דיווח מצד המערער כי אין לו יד ורגל בבעלות בזכרנקו השקעות הינו דיווח שקרי במלואו, שכן, כפי שנקבע, לחשיפה כלפי גורמים שלישיים (ובייחוד גאון אחזקות, עורכי הדין והרשות לאיסור הלבנת הון) כי המערער הוא בעל זכויות כלשהן בזכרנקו השקעות, ודאי בעלי 50% ממניות החברה, השלכות נרחבות ושליליות כלפי המערער. די בעובדה שגאון אחזקות לא הייתה מוכנה מלכתחילה להתקשר בהסכם למכירת גאון נכסים לו הייתה יודעת על זכויותיו של המערער בזכרנקו השקעות (או באי נכונותו של עו"ד גוטליב לקדם את העסקה לו היה מודע למצב לאשורו), כדי להכריע כי מלוא הסכום שהוזרם על ידי זכרנקו לחשבון זכרנקו

השקעות ושנועד לרכישת גאון נכסים הוא "רכוש ששימש לביצוע העבירה, שאפשר את ביצועה או שיועד לכך" לפי סעיף 21(א)(1) לחוק איסור הלבנת הון, ולפיכך יש לחלט. למעלה מן הצורך, יצוין כי משנקבע כי המערער החתים את זכרנקו במרמה על שני שטרי העברת מניות זכרנקו השקעות, הרי שממילא הוא אינו זכאי לקבלת כספים כלשהם מחשבון החברה, ואף טעם זה תומך בחילוט מלוא הסכום הנ"ל.

60. אכן, מדובר בהרשעה לפי סעיף 3(ב) לחוק איסור הלבנת הון, ולא בהרשעה לפי סעיף 3(א) לחוק. אולם העבירה שביצע המערער מצויה ברף העליון של עבירת הלבנת ההון לפי סעיף 3(ב), ובנסיבות מחמירות כאמור, של דיווח כוזב למטרת מרמה, ולא בענין טכני. כן יש לזכור כי העונש לצידה של העבירה לפי סעיף 3(ב) לחוק זהה לזה של עבירה לפי סעיף 3(א), וכי חילוט מלוא סכום העבירה הוא ברירת המחדל לפי סעיף 21(א) לחוק, וחריגה מכך מחייבת "נימוקים מיוחדים שיפרט" בית המשפט.

61. סוף דבר: אציע לחבריי לדחות את הערעורים, הן על הכרעת הדין והן על גזר הדין.

ש ו פ ט

השופט ס' ג'ובראן:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופט נ' הנדל:

אני מסכים.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט מ' מזוז. המערער יתייצב לריצוי עונשו בימ"ר ניצן ביום 4.6.2017 עד לשעה 10:00, כשברשותו תעודת זהות. על המערער לתאם את הכניסה למאסר כולל האפשרות למיון מוקדם, עם ענף אבחון ומיון של שב"ס,

עמוד 29

טלפונים: 08-9787336, 08-9787377.

ניתן היום, כ"ב באייר התשע"ז (18.5.2017).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט
